UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

MAY 7 1919

Published and distributed under permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
...ose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 17 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Balndžio (April) 24 d. 1919 m. **Metai VI.**

Visokios žinios.

KELIAS LIETUVON ATIDARYTAS.

Egzekutyvis Tarybų Komitetas sekančiai telegrafuoja "Sandarai" iš Washingtono:

Mes apturėjome leidimą siųsti Lietuvon maisto produktus ir kariškoji ministerija šiandien įgaliavo visus amerikonus vesti prekybą ir leido laisvą susirašinėjimą su ypatomis, gyvenančiomis Lietuvoje ir Latvijoje. Detalės ir nurodymai seka.

VIENA KAREIVIŲ TARYBŲ RANKOSE.

Viena eina Budapešto pėdomis, — sako pranešimai iš Paryžiaus. Austrijos sostinė kareivių Tarybų rankose. Du kareivių bataljonai užėmė parlamento rumus. Policija panaikinta. Tvarką daboja kareiviai po pulkininko Stessel — Vimmero priežiura.

Vienos bedarbiai demonstratyviai reikalauja 25-ių kronų į dieną del pragyvenimo.

Pulkininkas Konnigan, talkininkų misijos atstovas Vienoje paskelbė deklaraciją, kad kilus didelei betvarkei maistas skirtas Vienos gyventojams nebus pristatytas. Padegliojimas, užmušystės plečiasi.

KOLČAKAS SU KAZOKAIS.

Bolševikai beveik visame Sibire galutinai nugalėti. Generolas Kolčakas iš Omsko nuvyko į Orenburgą tartĮes su kazokų armija eit mušt bolševikų Europinėje Rusijoje.

UŽTVIRTINO 8 VAL. DARBO DIENĄ.

Minnesota valstijos legislatura susideda didžiumoje iš farmerių ir darbininkų atstovų. Tie atstovai žino darbo žmonių reikalus del to užtvirtino įstatymą, kad toje valstijoje darbdaviai neturi teisės darbininkus ar darbininkes versti dirbt daugiau negu 8 val. į dieną. Penkias valandas savaitėje valdžia turi parupint darbininkams apšvietos lekcijas. Laike susižeidimų darbininkai gauna nemažiau $15.00 savaitėje.

Siuvėjų Streikai tęsiasi Washingtone, Buffalo ir Savanne.

SEVASTOPOLYJE BOLŠEVIKAI.

Iš Paryžiaus pranešama, kad Rusijos bolševikų armija užėmė Sevastopolį, didžiausį Juodųjų jurių portąį Tokiu budu Krimo pussalyje neliko talkininkų armijos.

ŠVEICARIJA PRIPAŽINO EBERTO VALDŽIĄ.

Iš Bernos pranešama, kad Šveicarijos federalė taryba nutarė pripažinti Vokietijos Eberto valdžią, kaipo teisėtai išrinktą visuotinu susirinkimu.

PREKYBA SU RUSIJA.

Iš Paryžiaus pranešama, kad Rusiją talkininkai sušelps maistu per neutrales šalis, jeigu Rusija nustos kariavusi. Bolševikų atstovas Martens Amerikoje paskelbė, kad greitu laiku iš Amerikos bus galima susižinoti su Maskva prekybos tikslais.

GEGUŽINIS STREIKAS FRANCIJOJE.

Christian Scsience Monitor korespondentas praneša, kad visoje Francijoje planuojama generalis 24 valandų streikas 1 d. gegužės. Paryžiuje bus uždaryti teatrai ir nedirbs nė miesto gelžkelių darbininkai.

PRASIDEDA PREKYBA SU RUSIJA.

Rusų-Amerikonų prekybos bendrovė San Francisco atidarė skyrių prekybiniams susinešimams tarpe Amerikos ir Sibiro.

Italijoje neramumai vis didinasi. Milane ir kituose didmiesčiuose darbininkai paskelbė streikus protestui prieš pragyvenimo brangumą ir uždarbio mažumą. Policija malšina streikierius.

Indijoje neramumai didėja. Balandžio 12 d. Kalkutoje kariuomenė šaudė į sukilėlius. Užmušta 6, sužeista 12.

Rumunijoje susektas priešvaldiškas suokalbis. Suokalbiu vadovauja Vengrijos bolševikų vadas Bella Kunn. Padaryta daug areštų.

Assyrijos delegaciją priėmė Paryžiuje Prez. Wilsonas.

NARSUS LIETUVIS.

Steponas Janeliunas, A. L. T. Sandaros 9 kp. narys iš Cambridge, Mass., dabar tarnauja Amerikos armijoje Francijoje. Jis pirmas iš viso pulko perėjo Mause upę, už tai tapo apdovanotas kryžiumi. Apie šį musų sandarietį rašė anglų laikraščiai Francijoje ir Amerikoje, kaipo apie gabų karininką-lietuvį. Budamas Cambridge Janeliunas uoliai darbavosi del Sandaros, priklausė prie Lietuvių Beno, Jaunuomenės Choro, T. M. D. 55 kuopos ir prie trijų pašalpinių draugijų. Laike Lietuvių Dienos Cambridge jis daugiausia aukų surinko. Cambridge lietuviai jo pasiilgę. (Janeliuno laiškas telpa ant antro puslapio šiame "Sandaros" numeryje).

Čecho-Slavokija ačiu profesoriui Masarykui ir savo įstaigų pasidarbavimui gauna didelę pagelbą iš Amerikos valgiu ir pinigais. Jugo-Slavija taipgi gauna pagelbą iš Aglijos paskolos pavydale.

Japonijos žandarai Seule užmušė 20 sukilėlių, narių krikščioniškos misijos.

Keliai į Lietuvą jau atsidaro

Lietuvos Atstatymo Bvė (320 — 5th ave., New York) įsteigė "Foreign Exshange" (užrubežinio biznio) skyrių ir tuoj pradės priiminėti pinigus siuntimui į Letuvą ir į kitas šalis. Tame skyriuje bus taipgi išmainomi pinigai, parduodamos laivakortės, sustatomi ir paliudijami rejentaliai dokumentai ir aprupinami visi kiti keleivių reikalai.

TELEGRAMOS APIE LIETUVOS ATSTATYMO REIKALUS.

I

Lietuvos Atstatymo Bendrovė iš New Yorko (320—Ffth ave.) "Sandarai" prisiuntė sekančią svarbią telegramą:

Lietuvos Atstatymo Bvė tik - ką apturėjo kablegramą nuo L. A. B-vės pirmininko R. Karužos iš Paryžiaus, kurioje sakoma, kad Lietuvos Atstatymo Bendrovė įdeda šimtą tukstančių doliarių į Lietuvos Valstybinio Banko Bondsus. Daromi patvarkymai del prekių gabenimo tarpe Amerikos ir Lietuvos. Amerikos biržos komisiją Lietuvoje tyrinėja dirvą steigimui didelių audinyčių Lietuvoje. Amerikos valdžia pataria, kad mes umai įsteigtume navigaciją Baltiko jurėse. Priketina atidarymą Liepojaus, Memelio prieplaukų ir siųs reikmenas Lietuvon. Liet. Atstatymo Bendrovė perka du laivus del Baltiko jurių ir du del Nemuno.

Amerikos lietuviai prašomi kuoskaitlingiausia dėties prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės ir tuomi pagelbėti musų Valstybiniam Bankui ir Lietuvos navigacijos įsteigimui Baltike.

II

Atstovaujantis rytinius Lietuvos Atstatymo Bendrovės skyrius p. Trečiokas gavo sekančią kablegramą iš Paryžiaus: Lietuvos užsienių ministeris ir pirmininkas Lietuvos delegacijos taikos konferencijoje prof. A. Valdemaras prašo manęs išreikšti jo širdingą padėką už pasveikinimą, siųstą Bvės atstovų konvencijos. Jis sako, kad Lietuva šiame kritiškame momente žiurį į Amerikos lietuvius ir į visus Lietuvos Atstatymo Bendrovės narius, prašydami jų padėt atstatyti ir sustiprint ekonomiškai išgriautą musų prigimtą šalį Lietuvą. Amerikos lietuviai privalo smarkiai darbuoties del Lietuvos ateities. Pasirašo Karuža. — A. S. Trečiokas.

$60.00 "BONUS"
PALIUOSUOTŲ KAREIVIŲ IR JUREIVIŲ,
UŽ DYKA
Iškolektuojame!
Reikalaujami tik Paliuosavimo Raštai.
CENTRALIS BENDRAS LIETUVIU BANKAS
Juozas Kavaliauskas prezidentas
32—34 CROSS st., BOSTON, MASS.

Liet. Atstatymo Bendroves Kampelis

Lietuva bus laisva!

Lietuvos Atstatymo Bendrovės pasiuntiniai pranešė, kad Lietuvos laisvė kaip ir užtikrinta. Lietuvos atstovystė Paryžiuje puikiai suorganizuota ir pasekmingai veikia Lietuvos labui.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė organizuoja Lietuvos Valstybės Banką. 100.-000 dolarių Banko pamatams perkeliama Lietuvon.

Karuža tariasi organizuoti Lietuvos Valstybės Banką ir jau Lietuvos Atstatymo Bendrovė yra pasirengus išsiųsti $100,00, kaip tik bus galima.

Susižinojimai su Kaunu sunkųs.

Kol-kas Lietuvos sostapilė yra **Kaunas.** Susižinojimai tarp Kauno ir Paryžiaus labai apsunkinti. Laikraščiai iš Lietuvos į Paryžių neateina; žinios pasiekia tik per žmones.

Karuža išvažiavo į Lietuvą.

Padaręs sutartis su Lietuvos delegacija, Romanas Karuža išvažiavo iš Paryžiaus į Lietuvą balandžio 15 d. Sustos Švedijoje ir Danijoje, kur padarys komercijinių sutarčių ir parengs kelią eksportui (daiktų gabenimui) į Lietuvą. Gegužio 1 d. jis bus jau Kaune.

Kol-kas jokių įgabenimų į Lietuvą esą negalima daryti, bet Karuža turįs viltį, kad Lietuvos Atstatymo Bvė praskins kelią į Lietuvos portus.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė suteikus tikrų vilčių Lietuvos atstovams.

"Tamstos atvežėte vilties ir sustiprinote musų viltis", pasakė atstovai. Bet pataria tuojau turėti didelį kapitalą ir tai tiek didelį, kiek tik galima. "Niekad nebus perdaug pinigų", užtikrina jie. "Lietuva bus pilnai laisva, jeigu Amerikos lietuviai galėtų pridėti savo kapitalą ir finansuoti valdžią, o taipgi atstatyti nuo svetimtaučių, tai ekonominiam gyvenime mes mažiau turėsime laisvės. Todėl visi spieskitės prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės ir vienykite kapitalus, o ne skirstykite, kaip kad turite paprotį. Lietuvos valdžia pati skirstys pinigus, nes ji viską kontroliuos, o finansai reikalingi nuo visų Amerikos lietuvių, nežiurint kokie tie lietuviai butų".

Ko mus mokina.

Delegatai iš Lietuvos mus mokina solidaraus ir pozityvio darbo. Jie tokį darbą dirba Lietuvoje visi bendrai: ar katalikas, ar socialistas, ar tautininkas — dirba naudingą Lietuvai darbą ir užtai yra remiamas. Tik taip dirbant galima gerų pasekmių susilaukti. Lietuvos A. Bendrovė ir yra tokia organizacija, kurioje dirba visi lietuviai — katalikai, tautininkai, socialistai. Tat klausykime patarimo tų, kurie stato Lietuvos valstybę, nes jie žino geriausiai ką mums patarti. Todėl visi į darbą Lietuvos vaduoti. Spieskimės kruvon visi lietuviai, nes tik tuomet pajiegą parodysime.

Reikia pinigų Lietuvos atstatymui.

Lietuvos atstatymo darbui reikia milijonų dolarių. Lietuvos Atstatymo Bendrovė balandžio 15 d. turėjo $201,000.00. Tuoj reikės išsiųst $100,000 Lietuv. Valst. Bankui į Lietuvą, tat kitiems darbams lieka mažai. Bet Lietuvos Valstybės Bankui irgi reikės daugiau pinigų. Tuom laiku duodam tiek kiek ištenkame, nes Lietuvos Atstovai prašo **tuojau surasti galimybes importui į Lietuvą.** Patįs Lietuvos žmonės neatspėja to darbo apdirbti. Čia irgi reikės pinigų. Karuža mano apie porto prirengimą Klaipėdoje. Tą darbą ir daugelį kitų remsianti ir Lietuvos valdžia.

Broliai ir sesers darban!

Mes suteikiame Jums dabar tikriausią garantiją už indėtus į Lietuvos Atstatymo Bendrovę pinigus. Jeigu kada galėjote nepatikėti, tai dabar jau turite **aiškius prirodymus,** kad pinigai bus saugiai sudėti.

Dėkitės visi prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės! Šėrai po $10 bet neparduodama mažiau, kaip penki šėrai vienai ypatai.

Kaip tą darbą atlikti — pasakys Lietuvos Atstatymo Bendrovė. Rašykite jai šiuo adresu:

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ
Lithuanian Development Corporation,
320 Fifth Ave.,
New York, N. Y.

A.L.T.S. Reikalai.

Atgijo A.L.TS. kuopa.

Pittsburgh, Pa.

Kadangi Europos lietuviai per sunkią kovą savo šaliai savystovybę iškovojo, kadangi jie ją visomis pastangomis stengiasi išlaikyti ir ant Lietuos liaudies naudos paversti, — tat ir mums Amerikos lietuviams negalima atsilikti nuo Lietuvos prisikėlimo. Mes privalome sekti Lietuvos reikalus, privalome interesuoties kulturiniai - politiniu musų tautos žmonių veikimu, patys privalome atjaust savo pareigas Lietuvai — turime lavinties ir darbuoties.

Europos lietuviai laisvę išsikovoję tampa savystoviais žmonėmis. Amerikos lietuviai tai atjaučia ir uoliai spiečiasi į garbingą Am. Lietuvių Tautinės Sandaros organizaciją. Visos kolonijos sujudo. Kiekvienas tikras lietuvis dedasi prie ALTS., seka musų veikimą ir Lietuvos padėjimą. Lai kiekvienoje kolonijoje tveriasi, auga ir bujoja musų kulturiniai - politinės organizacijos, ALTS., kuopos!

Pas mus buvo susitvėrus A. LTS. 36-ta kuopa, bet ji seniai negyvavo. Dabar gi, balandžio 14 d., 1919 m. garbės verti tėvynainiai ją atgaivino. Prie to prakilnaus darbo prisidėjo Juozas Virbickas, Jonas A. Katkus, Aleks. Vainorius, Jonas Kazlauskas, Petras Gilius ir Kazimieras Čaras.

Musų kolonijoje yra gana daug rimtų lietuvių ir reikia tikėties, kad musų kuopa ims pavyzdį iš Wilkes-Barre sandariečių ir dirbs lietuvių apšvietos ir kulturos bei politikos dirvoje.

Korespondentas.

Pittsburgh, Pa.

CHICAGO, ILL.

Iš ALTS. 25 kp. veikimo.

Pastaruoju laiku ALTS. 25 kuopa gana gyvai pradėjo veikti, ypač kilus reikalui šaukti visuotiną Am. Lietuvių Seimą. Sandariečiai daug pasidarbavo, kad suvaldyt klerikališkus elementus, bandžiusius įnešti suirutes draugijose del seimo šaukimo. Sandariečių pasidarbavimu buvo sušaukta Chicagos drjų konferenciją ir pasiųsta abiems taryboms reikalavimas, kad seimas butų šaukiamas.

Klerikalai tvirtina, kad sandariečiai tik del garbės taip duoliai darbuojasi, bet ištiesų tai sandariečiams ne garbės jieškojimas rupi, o tik visuomeniškas veikimas ir demokratybės principai: liaudis nori seimo — sandariečiai darbuojasi, kad jis įvyktų. Su visuomenės valia nesiskaito tik bolševikai, iš kairės ir iš dešinės.

Per paskutinį mėnesį sandariečiai kas penktadienis "Birutės" svetainėje laikė savo vakarinius susirinkimus, draugiškus pasikalbėjimus iš politiško judėjimo, dienos klausimų ir tt. Du vakaru tarp kit-ko turėjome diskusijas anarchisto su bolševiku, o antras klausimas tai ar turi buti bažnyčia surišta su valstybe, ar ne. Abu klausimai buvo gana žingeidųs susirinkusiems, iš ko buvo galima daug pasimokinti atsilankiusiems. Palinkėtina, kad ir daugiau panašių lavinimosi vakarėlių sandariečiai parengtų.

M. K. Šilis.

CLEVELAND, OHIO.

Puikus nutarimas.

Musų ALTS. 18 kuopa padarė pastebėtinai puikų nutarimą: partraukti kaip galint daugiau Sandaros išleistų knygų ir platinti jas. Knygiumi ir organizatoriumi išrinktas p. L. Apšėga, o p. R. Kruopis kaipo jo pagelbininkas. Daugiausia bus platinama ALTS. principai, Lietuvos Laisvė, Vincas Kudirka, Žmogaus Pareigos ir daug kitų naudingų knygų. Clevelandiečiai, reikalaukite knygų iš savo išrinktų knygių: Lietuva jau respublika, atminkime, kad jos žmonės tėmija, ar mes jai galėsime buti naudingi.

Tautauninkas.

WATERBURY, CT.

Sandariečiai pavyzdingai darbuojasi už Lietuvos laisvę.

Kada tik pasirodydavo koks svarbesnis judėjimas tarpe Am. lietuvių, kaip ve, rinkimas aukų, rengimas masinių susirinkimų, išnešimui protesto rezoliucijų prieš Lietuvos užgrobikus ir tt. — visuomet waterburiečiai užėmė pirmą vietą. Ir tos pirmenybės iškovojimui daugiausiai yra pasidarbavę sandariečiai, butent ALT. Sandaros 11-tos kuopos nariai. Patvirtinimui to fakto aš priminsiu net kelis įžymesnius nuotikius, butent, kuomet tik buvo kada rengiamas mass-mitingas, tada sandariečiai budavo komisijoj, kada tik budavo renkamos aukos, sandariečiai į darbą stodavo pirmiausiai. Pradėjus kalėdinį ofensyvą rinkti aukas LN. Fondui, kas surinko tuos tukstančius? Nagi vieni tik sandariečiai. Pagalios, pradėjus organizuoti kareivių legijonus, sandariečiai stojo pirmiausiai.

Štai ir dabar paskutinėmis dienomis rinkime parašų dėl Lietuvos Neprigulmybės išgavimo, čia sandariečiai taipgi darbuojasi su didžiausiu pasišventimu. Daug pasidarbavo prie suorganizavimo ir prisirengimo. Taipgi ir patys renka su tikru pasišventimu.

Taipgi nerasi to sandariečio, kuris nepriklausytų prie L. A. B-vės, prie "Lietuvos" dienraščio bendrovės, prie Centralio Komiteto, kurie patys suorganizavo vietinį skyrių ir užsidėjo mokestį mėnesines duokles delei nukentėjusios Lietuvos. Prieg tam nueik kur į pašalpinių draugijų susirinkimus, ten kur tik priklauso sandariečiai, visur juos rasi valdyboje. Žodžiu sakant, visur ir visuomet sandariečiai stovi pirmoje vietoje viso veikimo, dėlei Lietuvos laisvės išgavimo.

Pastaraisiais laikais sandariečiai taipgi veikia pasekmingai. Štai bal. 13 d. surengė prakalbas. Kalbėjo Martus ir J. Strimaitis iš New Yorko. Prakalbos buvo gana įdomios ir naudingos, kur gerb. kalbėtojai labai daug naujo pasakė. Atsilankiusieji prakalbosna pilnai buvo užganėdinti. Kuopai taipgi buvo nauda, nes keli užsiprenumeravo "Sandarą" ir, galima tikėtis, jog daugiau prisirašys ir prie kuopos. Taipgi laike prakalbų p-lei O. Stanoliutei paagitavus buvo renkamos aukos Lietuvos Raud. Kryžiui. Aukų surinkta virš 50 doliarių.

Linkėtina sandariečiams ir ant toliaus pasekmingai dirbti dėlei musų brangios tėvynės - Lietuvos laisvės išgavimo.

Taipgi turiu pažymėti, jog da bar, laike rinkimo parašų, taip vadinamieji musų bolševikai labai negražiai pasirodė, skleisdami visokias melagystes, idant pakenkti parašų rinkimui. Bet, pasirodo, jog jų pačių melagystės jiems patiems išeina ant nelaimės, nes nekuriose dirbtuvėse jie stengėsi atkalbinėti svetimtaučius, kad nesirašytų, bet vietoje atkalbinėjimo, tai vargšai nekurie likos prašalinti nuo darbų ir užsitraukė ant savęs labai prastą nuožiurą, kaip svetimtaučių, taip ir lietuvių. Ir iš tokio bolševikų elgimosi pasirodo, jog jiems visai neapeina Lietuvos likimas, bet jie veikia taip, kad jų veikimas neneša jokios naudos nė Lietuvos liaudžiai, nė jiems patiems.

Žemaitijos Sunus.

S. Janeliuno Laiškas.

Sandariečiui K. Sidabrui Cambridge, Mass., sandarietis S. Janeliunas iš Francijos rašo:

Mielas Tėvynaini:

Keliaujant po pasaulį prisimena man senovės draugai ir rašau jiems, laukdamas žinelių nuo jų apie naminius reikalus ir apie Lietuvą.

Vokiečius mes supliekėme ir nustojome karevę 1918 m., 11-tą mėnesį, 11-tą dieną ir 11-tą valandą prieš pietus. Pirmos linijos mušiuose buvau dešimtį dienų.

Lapkričio 9 d. vakare perėjome upę Mause. Kaip liutai griovėsi kareiviai pirmyn, kas pirmiaus. Na ir man pavyko visus subytinti. Už tai Dėdė Samas mane apdovanojo kryžiumi. Lapkričio 11 d. paėmėme puikias pozicijas. Plėšikiški vokiečiai nuo mųs bėgo, kaip galėdami, o mes vis pirmyn!

Perėjome Franciją, Belgiją, Luxemburgą ir dabar esame Vokietijos mieste Rimdzen. Keliavome po 35-40 kilometrų į dieną.

Išliuosuoti iš vokiečių nelaisvės žmonės grįžta savo tėvynėn suvargę, išbadėję, nuskurę. Betgi jų veidai ir akys išreiškia džiaugsmą, kad pavyko gyvybę apsaugoti. Jie dėkavoja mums amerikonams, kad juos paliuosavome, kad žiaurų kaizerio militarizmą sutriuškinome.

Dabar aš lankau karišką mechanikų mokyklą. Širdingai svei kinu sandariečius, sandarietes ir visus pažystamus. Visi broliai ir sesutės organizuokitės ir ruoškitės gryžti į musų brangią tėvynę Lietuvą. Atminkime, kad ji musų laukia parvažiuojant prisirengusiais suteikti jai tėvynainišką pagelbą ir atstačius šalį iš griuvėsių turėt joje laimingą gyvenimą.

Pasilieku su pagarba,

S. Janeliunas, Mach. Co. L. 9 Inf., A. E. F. France.

IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS TARYBOS.

Posėdis bal. 15: Iš pranešimų Tarybai: 1) Telegramas nuo p. Vinikaičio, su pranešimu, jogei Amerikos valdžia atidarė visokius susinešimus del Amerikoje gyvenančių su Lietuva ir Latvija. 2) Laiškas nuo Dr. J. Šliupo iš Londono (kurio turinį kitoje vietoje spaudai ištisai paduodame). 3) P. Norkus klausia: ar "Tėvynėje" paduotas užreiškimas dalei p. Karužos įgaliavimo yra Tarybos užreiškimu, ar tik privatė nuomonė? 4) P-lė Avietėnaitė atsisakė Paryžiun važiuoti, nes stenografija neužsiimanti. 5) P-lė Sabiutė taipgi atsisako. 5) Liuosnorių Komisija iš savo susirinkimo: organizuojama "Lietuvos Liuosybės Sargai"; įsteigtas jų išdas; taisoma jų konstitucija; sveikina jie kablegramu Lietuvos prezidentą; reikalauja Tarybų apmokėti organizatorius. 6) Parašų rinkime, pastebėtinas faktas, jogei visur amerikonai labai Lietuvai prijaučia ir rašosi ant Lietuvos Neprigulmybės peticijos.

Nutarimai: 1) "Tėvynės" užreiškimas apie p. Karužos įgaliavimą yra privatė nuomonė. 2) Publikacijos planas p. Byorio ve damas reikalauja greitos supervizijos, delei ko tam tikras mandatas išsiųsta Išpild. Kom. Washingtone. 3) Pasiųsta Dr. Šliupui dar daugiau po 100 žemlapių ir memorandumų. 4) Vilniaus Universitatės Draugus paakinti, jogei Lietuvoje reikalaujama: profesorių, tecnologų, juristų, mašinistų, telegrafistų ir kit. 5) p-ui Eagan ačiuoti už dailų apie lietuvius raštą "Columbiadoje". 6) Nominuota ekonominėn komisijon del gabenimo Lietuvon produktų: M. W. Bush, P. S. Villmantas, V. F. Jankus, Dr. J. Valukas, V. K. Račkauskas, Adv. B. Yankus, J. Ambraziejus, M. J. Vinikaitis, V. Vaitkus, kurie susineš su katalikų sriovės tolygia komisija ir sudarys vieną kuną; galės buti vėliaus nominuota įžymesni Am. liet. ekonomistai. (Tuom tarpu reikia susinešto šiuo adresu: V. F. Jankus, 900 Bergen ave., Jersey City, N. J.). 7) Induoti rekomendacijos laiškus Ne warko City Attorney Mr. W. J. Kearn, kuris veikiai išvažiuoja Europon.

J. O. Širvydas,
A. L. T. T. Sekretorius.

A. Rimka apie Lietuvos žemės reformas.

Buvęs "Ateities" - "Sandaros" redaktorius p. A. Rimka da bar yra Lietuvos žemės reformų komisijos sekretorius, kuris sausio 21 d., 1919 m. Lietuvos atstovų konferencijoje Kaune svarstant Lietuvos žemės reformų klausimą pasakė:

"Žemės reformą vykdant, reikia atsižvelgti noroms nenoroms į visų ar bent daugumos žmonių norus. Reformai įvykdinti reikalinga lėšų ir jas butinai reikia iš kur gauti. Vieni gaudami žemės džiaugsis, o kiti, kam reiks mokėti išlaidas arba kieno ta reforma pakenktų pramonei bei gaminimui ukio produktų, pyks ir priešinsis. Žemės reformų komisijos žinioje yra statistikos apie visą Kauno, Suvalkų, be Augustavo apskričio, Vilniaus, be dysnos ir Vileikos apskričių., pakraščius Kuršo ir Gardino gub. Beveik pusę žemių turi tie, kurie ją patys išdirba. Dauguma valdžios žemių — miškai. Reikės palikti žemės dar įvairioms kulturos įstaigoms. Taip, kad reformai vykinti, paėmus visas žemes ligi ukiu 100 deš., šeimyna gaut pusketvirtos. Taip rišdami klausimą sudarytume smulkiųjų mažažemių armiją ligi 200 tukst. šeimynų. Per karę miškai maždaug sumažėjo 1-5 dalimi. Bet dar dabar sulig apskaitymų liks visos Lietuvos žemių 15-17 nuošimčių. Jei visus ukius sumažinti ligi 20 dešimtinių, tai žemės padaugėtų dar 1 mil. dešimtinių. Žemės ma žiau 10 dešimt. skirti negalima, taip kad žemės reiktų apie 3 mil. dešimtinių. Jeigu visus ukius sumažinti ligi 20 dešimt., o kitus reikalingus žemės aprupinti 10 dešimtinių, tai pritruktume darbininkų troboms statyti. Vienas matininkas per metus gali išparceliuoti nedaugiau 2000 dešimtinių. Išmatuoti 1 mil. dešimtinių reiktų mažiausia 500 žmonių. Reikia dar ir agronomų. Tai viena; antra, žemei išmatuoti neturime reikalingų intelgentinių pajėgų. Ant žemės dvarininkų užtrauktų skolą Vilniaus, Kauno ir Suvalkų gub. buvo apie 250 milijonų rublių. Visa kainuotų apie 500 mil. rublių aukso pinigais. Lietuvoj gi į metus prieš karę mokesčių surinkdavo 50 mil. rub., taip, kad žemės reformai reiktų 10 metų rinkti mokesčius. — Tuojau dalindami žemes įneštume didžiausią suirutę ir betvarkę, nes vieni gautų daug žemių, o kiti visai negautų. Padidėtų emigracija į Ameriką, o likusieji skurstų. Bet tai nereiškia, kad nereikia daryti žemės reformos. Iš Lietuvos kasmet išeidavo apie 20,000 lietuvių. Reikia pagalvoti, kaip sulaikyti tas musų jiegas. Žemės reforma turi prisidėti prie šalies ukio pakėlimo, o čia tą reformą, kuri tam priešinga, atmesti.

. Žemės reformų komisija prie žemės ukio ministerijos ruošia Kuriamajam Seimiu žemės reformos projektą.

Atsižvelgus į visą dalykų stovį reikia imties pamatinių žemės reformų. Pirmas budas: duoti į nuosavybę, antras gi vesti kooperacijinį ukį. Bet antrajam budo gerumui komisija išrodymų nesurado.

Beveik visoj Europoj ir pačio je Lietuvoje geriausis ukis yra toks, kur pati šeimyna apsidirba. Dvarininkai gi veda kenksmingą Lietuvai ir darbininkams politiką. Visiems bežemiams ir mažažemiams duoti žemės neištektų, tad negavusiems žemės reikia parupinti žmonišką uždarbį. Žeme aprupinti reikia sudaryti tam tikrą Fondą, į kurį įeis valdžios privatinių dvarų žemės tam tikromis sąlygomis. Žemės reikia duoti ar į nuomą, ar į nuosavybę, prie ko musų žmonės yra prisirišę. Reikia nustatyti žemės valdymo normą. Kulturos ukiams ir dvarams turi buti daromos išimtys. Įsikurti gautoje žemėje reikės duoti paskola. Žemės reformą pravesti normaliose apystovose reikės keliolikos metų. Reikia be to vesti dar sąmoningą prekybos, pramonės ir finansų politiką, kas sudarys tvirtą pamatą musų žmonių gerovei."

Lietuvos tremtine rašo savo broliui.

Bostonietis Pranas Cvirka pridavė "Sandarai" savo sesers laišką, keli mėnesiai tam atgal išsiųstą iš Rusijos. Laiško rašėja p-lė Ona Cvirkaitė yra gimnazijos mokinė, 17 metų amžiaus. P. Cvirka buvo pasiuntęs jai pajieškojimą ir ji duoda atsakymą. Kadangi dabar labai mažai laiškų iš Europos ateinai ir kadangi šis yra jaunos Lietuvos tremtinės laiškas tat dedame beveik ištisai kaipo pavyzdį, nes kiekvieno musų giminės iš Europos panašius dalykus šiandie parašytų. Laiškas prasideda:

"Brangus Brolau!

Kokia laimė šiandiena mane patiko, taip nelaimingose dienose. Aš gavau nuo Tavęs atvirutę ir savo akims netikėjau, kad tai Tu man rašai, bet galų-gale man aišku paliko, kad tikrai Tu...

Tu Pranuti nieko absoliutiškai apie mane turbut nežinai nuo 1913 metų, nes aš negavau nuo Tavęs jokio laisko išbėgus Rusijon ir Tavo tikro antrašo neturėjau. Ant senojo-gi rašiau, bet gaila — visi laiškai sugryžo man atgal...

Ir taip aš jau buvau nustojus vilties ant viso-ko ir nesitikėjau, kad man pasiseks dar tave surasti, bet apsirikau ant savo laimės!

Ir taip Brangusis, aš Tau turiu daug, daug ką parašyt, kas žinau Tau, kaipo broliukui, yra įdomu tą visą žinoti, bet kadangi nežinau ar tikrai šis mano laiškas pasieks Tave, nes antrašas Tavo labai neaiškus, mat tiesiog ant antrašo pridėta antspauda, taip kad labai sunku ten ką "razobrat". Bet vis-gi aš ant kiek jį suprantu ir įstengiu perskaityti taip ir antrašuoju, o gal ir nueis?

Jeigu tik gausi Tu mano šį laišką, rašyk prašau Tavęs man neatidėliodamas tą pačią dieną ir aš gavusi nuo Tavęs, Tau kuogreičiausiai smulkiai visąką aprašysiu savo visą gyvenimą trijų metų Gudijoje ir tt., ir tt.

Aš apie mamutę nieko nežinau ir negirdžiu nuo mano dienos išvažiavimo iš Vėliunos (išvažiavau - gi iš tenai 28 vasario 1915m.). Gyvenu vienų-viena, giminių nieko neturiu ir su niekuom nesusirašinėju. Visus praeitus metus išsirgau džlova, buvau Komiteto išvežta Kriman, jau buvau nustojus vilties, kad išgyti galiu, bet taip kaip daugel netikėtų dalykų musų gyvenime atsitinka, taip ir aš netikėtai pradėjau taisytis ir jau maždaug pasitaisiau, nors dar ir dabar esiu gana silpna.

Gyvenau dviejus metus Petrograde, paskui buvau išvažiavus Kriman iš ten dar neseniai atvažiavau Maskvon. Gyvenu-gi aš lietuvių bendrabutyje "v Litovskam obščežitiji gimnazistok."

Visą laiką mokinuos gimnazijoje, jau bučiau bebaigianti gimnaziją jei ne tulos priežastys butų privertusios sutrukdyti mokslą, apie ką plačiau parašysiu sekantį kartą. Taip mano Brangusis, daug prisiėjo man pergyventi šiuo laiku viso ko... Mačiau, galiu pasakyti, jau ir juodo ir balto ir jau maž-daug supratau tikslą gyvenimo.

Užtikrinu Tave, kad Tu manę dabar pamatytum, niekuomet ne pažintum, nes aš visiškai persimainius visame kame. Aišku, kad Tu važiuodamas - gi palikai mane dar visiškai vaiku.

Begalo neapsakomi esu Tavęs pasiilgusi ir tikrą tiesą aš Tau pasakysiu, kad aš taip nieko nepasiilgau iš visų namiškių kaip Tavęs, gal but delto, kad aš Tavęs (seniausiai) daugiausia laiko kaip nemačiau.

Aš Tave tankiai sapnuoju ir pabudus svajoju apie tą laimę, kuomet aš tikrai Tave savo akyse pamatysiu.

Taip Broluk, apgailėtinas tikrai musų motutės likimas, kas žino ar jį dar gyva ir kaip jie ten gyvena? Dovanok Tu man kad tai aš įdrystu tiesiog pirmame laiške prašyt Tavęs, jeigu Tu gali prisiųsk man savo paveiksliuką, už ką aš busiu Tau begaliniai dėkinga.

Pas mus begalo sunkus laikai, tiesiog jau geriau apie tai nieko ir neminėti kas čion dedasi. Badas jau visai neprašytas į svečius apsilankė. Pirkt nieko negalima už pinigus, nes išduoda viską tik po kortelėms kiek galima. Dar pakol kas ant kiekvieno žmogaus į dieną duoda po 1 ketvirtadalį svaro duonos, bet greitai jau visiškai neduos, nes jau nėra nieko. Nuo 25 d. šio mėnesio ir bulvės jau po kortelėmis duodasi, taip kad badas pilnoj to žodžio prasmėj. Tik dabar neseniai buvo didelė revoliucija Maskvoje, apie kurią turbut per laikraščius girdėjote, kurios aprašyt visų baisenybių aš neapsiimu. Tukstančiai gatvėse žmonių gulėjo nekaltai užmuštų, pusė miesto išdraskyta — išgriauta. Faktiškai ant fronto jau karas su vokiečiais pasibaigė, tik dabar miestuose tarp žmonių naujas karas prasidėjo. Mus moksleivius Komitetas žada greitu laiku iš bendrabučių išleisti, taigi nežnau ką aš darysiu ir į kurią pusę keliausiu, nes visur manęs tas pats laukia. Jeigu tu žinai kur gyvena sesutė Marytė, arba gal su ją susirašinėji, tad prašau labai prisiųsk man jos antrašą. Jeigu Tu norėsi aš Tau savo paveiksliuką taip-gi atsiųsiu su kitu laišku.

Šiam kartui užteks, kitą kartą parašysiu daugiaus.

Linkiu viso geriausio!
Bučiuoju. Tave mylinti sesuo
Ona (Jono) Cvirkaitė.
Maskva, Rusija."

Ponas K. Pilėnas "Lietuvoje" pranešė, kad p. Mostowski važiuojant Europon buvo tarnystėje "Committee on Public Information".

Kam apiena T.M.D. likimas.

Prieš pereitąjį musų draugijos Seimą, TMD. buvo plačiai išbujojusi ir jos darbai buvo dideli ir pasekmingai atliktí.

1916-tais ir 17-tais metais visi TMD. nariai gavo po apštoką skaitlių draugijos knygų už sulyginamai nedidelį narystės mokestį. Bet po pereitojo Seimo drja lyg ir pradėjo nykti-mažėti savo skaitliumi narių ir aktyviu darbavimosi. Seni nariai pradėjo nebemokėti mokesčių, kuopos nustojo laikiusios savo mėnesinius susirinkimus ir abelnai visas dr-jos judėjimas lyg apsistojo. Šiuom laiku kuopos, apskričiai bei pavieniai nariai jau nebeješkojo budų; kuriais butų galima sukelti dr-joje geresnį ir energiškesnį upą ir darbavimosi, bet tankiau ir tankiau tėmyjama neužsiganėdinimai dabartine Centro Valdyba, o ypatingai Prezidentu, ir rugojimai, kad nariai negauna išleistų raštų—neleidžiama naujų leidinių. Tankiai patėmijama, kodėl dabartinė Centro Valdyba neduoda nariams kas trečias mėnuo po naują leidinį.

Delei visų užmetinėjimų dabartinei C. Vald., ypatingai Prezidentui, tegul bus man leista duoti visiems, kuriems apeina T. M. D. gerovė, paaiškinimas. Visiems jau žinoma, kad už pereitą metą musų Literaturos Komitetas nutarė atpirkti visus šerno raštus ir juos išleisti taip greitai, kaip dr-ja turės užtektinai pinigų. Šernas apsiėmė visus savo raštus prirengti į spaudą į 2 metu ir užtai draugija jam turi atlyginti $2,000.00.

Kaip tik Literaturos komitetas su Šernu padarė sutartį, tuojaus C. Valdyba atsišaukė netik į TMD. kuopas, bet į visas draugijas ir didžiausias lietuvių organizacijas melzdama, kad visos draugijos prigelbėtų TMD. išleisti visus šerno raštus kaip greit galima. C. V. atsižvelgdama, kad Lietuvoje per visus šios karės metus nebuvo galima nei jokių knygų išleisti, matė didelį reikalą skubinti Šerno raštus išleisti, idant butų galima, karei pasibaigus, siųsti Lietuvon daugiausia knygų. Tam tikslui męs prirengėm atsišaukimus į visas dr-jas, idant sukėlus šerno raštų leidimui užtektinai didelį fondą, męs atsikreipėme į visas TMD. kuopas ir musų veikėjus, idant pagelbėtų išplėtoti Šerno raštų leidimo idėją ir, tokiu budu, sukeltų reikalingą kapitalą. Visos dr-jos, kurios aukauja nemažiau $25. Šero raštų leidimui, gauna visus Šerno raštus kietais apdarais, o aukaudami nemažiau $15.00, gauna visus Šerno raštus minkštais popieros apdarais. Tokia propozicija, rodosi, turėjo turėti pasekmę tarpe kulturinių dr-jų, nes juk Šerno raštų bus apie 16 ar 17 tomų, tai juk tas bus verta daugiau negu $15.00. O vienok pasekmių susilaukėme ne tokių, kokių męs tikėjomės. Prie šio darbo daugiausiai galėjo prisidėti visi TMD. nariai pakalbindami savo kolionijų dr-jas prie minėtos propozicijos. C. V. priruošė tam tikrus laiškus, kurie buvo išsiuntinėti visoms kuopoms, kad jų nariai eidami į dr-jas galėtų laiškus neštis, kurie dr-jai perstatytų aiškiai visą dalyką. Atskiruose laiškuose męs kiek sugebėjome, padavėme planus kuopoms, kuriais vadovaujanties galėjo pasekmes turėti neblogas. Atskiruose laiškuose kuopoms prisiųstuose varde TM. D. meldėme visų TMD. narių prisidėti prie to darbo.

Po šito viso sunkaus C. V. pasistengimo pasekmės buvo sekančios. Chicagos 22-ra kuopa per pasidarbavimą Dr. Graičiuno ir I. Pupausko surinko iš vietinių dr-jų apie $400.00 Šerno raštų leidimui ir viena ar kita kuopa pridavė dar keleta dešimčių dolarių, o visi kiti TMD. nariai, visos kitos TMD. kuopos bei triukšmingi apskričių susivažiavimai į tai atydos neatkreipė. Apskričių susivažiavimuose jei buvo kas entuzijastiškai gvildenama, tai kaip pasekmingai surengus apskričio naudai pikninkus ir kad pareikalavus C. V. kad visi nariai gautų kas tris mėnesiai po naują leidinį, bet ne kaip padidinus įplaukas.

Augščiau minėti dalykai buvo padaryti dar prieš pereitą seimą. Aš, matydamas iš to viso blogas pasekmes, rašydamas pereitam seimui savo raportą (gaila, kad jis musų organe nebuvo patalpintas) išdėsčiau plačiai apie tą reikalą ir meldžiau seimo delegatų, kad jie, jeigu užgirtų Šerno raštų leidimą, pasvarstytų tą reikalą kuonoplačiau siai ir stengtųsi surasti reikalą pradėjus pasekmingiau vykdinti. Seimo delegatai užgyrė, tai tiesa, bet kad pasvarsčius ir atradus budus, kad kaip nors butų galima greičiausia Šerno raštus išleisti, tai nei žodžio. Seimas neturėdamas draugijos išde pinigų, pasistengė Sekretoriui pakelti algą iki penkių šimtų doliarių, o juk seimas turėjo žinoti, kad Sekretorius darbo turės visai mažai, jeigu nėra draugijos išde pinigų leidimui naujų knygų.

Pereitas Seimas išrinko mane vėl prezidentu. Aš, dasižinojęs apie Seimo nutarimus, nebenorėjau daugiau buti tame garbingame krėsle, nes mano raporte buvo daugelis sugestijų paduota to limesniam draugijos plėtojimuisi, o ant to Seimas visai atydos neatkreipė. Todėl aš ir permačiau, kad draugija bus priversta eiti į apsnudimą. Tokiu budu, pakol kiti C. V. nariai privertė mane pasilikti prezidentu, išėjo gerokai laiko, paskui Seime išrinktas Sekretorius rezignavo ir tuomet reikėjo rasti kitą sekretorių ir tvarkyti Sekretoriaus reikalus, tai ir vėl daug laiko praslinko.

O tuom tarpu draugijos nariai nedarė visai nieko. Šią žiemą, tuojaus po naujų metų aš ir vėl pasistengiau atnaujinti su visomis kuopomis susinešimus ir todėl atspaudėme į visas kuopas atsišaukimus, melsdami visus TMD. narius prie darbo. Ir vėl pasiuntėm kiekvienai kuopai laiškus, kuriuos butų galima išnešioti į kolionijų draugystes prašant Šerno raštų leidimui pinigiško prisidėjimo. Ant šito kuopos bei nariai matytis visai atydos neatkreipė. Vietoje, kad šiek-tiek pasidarbavus, idant butų galima draugijos finansus padidinti, tai aš karts nuo karto patėmijau visokius C. V. išmetinėjimus, kad, girdi, C. V. neduoda nariams naujų knygų ir visokių kitų pridečkų jau galima išgirsti.

Gerbiami TMD. nariai ir visi tie, kuriems liaudies švietimas rupi. Dalykai dabar stovi taip: Šernui iki šiol jau išmokėta apie $900.00, nes jam męs iki šiol mokėjome po $20.00 į sąvaitę. Dabar iš priežasties nebuvimo dr-jos išde pinigų esame priversti sustabdyti tolimesnius mokesčius Šernui. Šernas neturi nei skatiko šiame momente ir tampa tiesiog paliktas ant gatvės. Senelis, kuris lietuviams tiek daug prirašė naudingų knygų, liekasi užmirštu. O reikia žinoti, kad Šernas jau sukumpręs senelis ir jau niekur jokios vietos užimti nebegali. Jis per pereitus metus priruošė į spaudą jau api 10 tomų savo raštų dėl TMD. ir dėl to rankraščių męs turime tiek, kad galėtume nariams teikti net kiekvieną mėnesį po knygą, jeigu butų už ką tas knygas spausti. Bet musų išde **nėra pinigų.**

Kad musų dr-jos ižde yra jau tuščias, tai gerbiamieji jųs negalite už tai kaltinti C. V. nes juk C. V. negali iš savo kišenės tą iždą pripildyti, jeigu draugijos nariai į tai nepaiso.

Rodosi TMD. nariai yra suaugę ir kulturingi žmonės ir todėl jie turėtų suprasti, kad bile kokios dr-jos gerbuvis prikiauso nuo jos narių darbštumo. Vaidybos juk visur renkamos, kad tvarkyti dr-jos vidujinius reikalus, aš bent taip suprantu, o ne kolektavimui draugijos iždui pinigų.

Duokite C. V. pinigų, o aš užtikrinu, kad gausite už tuos pinigus knygas, be pinigų CV. negali išleisti nė vienos knygos. Da bar norėtusi duoti spaudon tuojaus Šerno prirengtą pirmą tomą "Mokslas apie žemę ir kitus Svietus," bet nėra iždе pinigų.

Aš, iš savo pusės, dariau ką galėjau, daugiau nemanau padaryti nieko, jeigu man draugijos nariai negelbsti.

Galiu pasakyti dar ir tiek. Negeidžiu tos didelės garbės, kad buti kuoilgiausiai TMD. prezidentu, ir todėl esu pasirengęs kiekvienoje valandoje pavesti tą garbingą veitą tam, kuriuo TM. D. nariai daugiau užsitikės ir pagelbės. Norite dabartinę C. V. prašalinti, tai rinkite naują. Norite, šaukite ekstra Seimą, arba tą atlikite per kuopų susirinkimus, bet tiktai darykite ką nors, kad nenuslopintumėt draugijos.

Aš susirašinėjau su kuopomis, rašiau per organą, visuomet ragindamas narius prie energiškesnio darbavimosi, bet mano tas darbas per dr-jos narius buvo ignoruojamas, iš savo pastangų visuomet gavau koliojimus ir pasakysiu, kad mant tas jau gerokai nusibodo. Jeigu nariams draugij s gerovė šiuom laiku ne apeina, tai C. V. pati viena be narių pagelbos, be laikraščių paramos, negali visą draugiją ant savo pečių išnešti iš dabartinio jos stovio.

Jusų

Dr. A. J. Zimontas,
TMD. Prezidentas.

Iš Lietuvos.

VALSTYBĖS TARYBOS ATSIŠAUKIMAS.
Lietuvos Piliečiai.

Ką musų protėviai gynė gyvybę aukodami ir galvas guldydami, ko musų bočiai amžius laukė ir jieškojo.

Tėvynės laisvės šiandien musų akyse brėkšta, ir švinta skaisti laimingos ateities dienas.

Pernai, 1918 metų vasario 16 dieną Lietuvos Taryba, reikšdama ir vykindama tą nuo amžių paveldėtą lietuvių tautos nepalaužiamą valią ir tvirtą pasiryžimą buti laisviems, paskelbė atstatanti demokratingą, nepriklausomą Lietuvos valstybę ir sutraukianti visus ryšius, kurie ją kada nors rišo su bent kuria svetima valstybe.

Tegu neišdilsta ta diena — vasario 16 ditna musų širdyse, tegu mini ją amžinai musų vaikai ir vaikų vaikai. Tebunie ji musų tėvynės atgimimo diena!

Lietuvos Tarybos tartas nepriklausomybės žodis buvo musų visų širdyse ir sielose. Jo nieks negalėjo ir negalės užslopinti. Jis veržiasi aikštėn, reiškiasi darbais, tampa kunu.

Lietuvos Taryba, paskelbusi Lietuvą nepriklausoma, deda visas savo pajėgas tai nepriklausomybei vykinti. Lietuvos priešininkai atsidėję, įnirtę, pasiryžę vėl pavergti gimtąją musų šalį, kliudė jai tą darbą kur tiš galėjo ir kaip tik galėjo.

Tačiau tautos valia — buti laisvai — vis stipriau reiškės ir to jos pasiryžimo nieks nebegalė jo užgniaužti.

Lietuvos nepriklausomybę pripažįsta ir pats okupantas, ir kitos valstybės, Lietuvos Taryba tampa Lietuvos Valstybės Taryba.

Pagaliaus tautos neprikiauso mybės valia ir pasiryžimas ima virsti tikrybe. Valstybės Taryba gauna galimybės sudaryti Lietuvai nebe svetimą, tik pačios šalies valdžią. Ji skelbia Lietuvos Laikinąją Konstituciją ir kuria Ministerių Kabinetą ir tuojau, drauge su juo leidžia atsišaukimą į Lietuvos piliečius organizuotis ir stoti savo žemės ginti. Ministerių Kabinetą ir tuojau, drauge su juo leidžia

Ir gimsta pirmieji Lietuvos pulkų buriai.

Tačiau Valstybei vos tik pradėjus tvarkytis ir jai dar nesustiprėjus, musų Tėvynę apninka senieji jos priešai, pasiryžę Lietuvai nepriklausomybę išplėšti ir vėl ją sau pavergti. Veda juos pačios Lietuvos parsidavėliai sunųs.

Dabar didžioji Lietuvos dalis svetimų atėjunų užimta ir naikinama. Priešai plėšia Lietuvos turtus, Lietuvos duoną ir veža juos svetur. Badas gręsia musų broliams, jau patekusiems į prispaudėjų rankas, gręsia ir visai šaliai, jei nesugebėsime nuo jų apsiginti.

Tėvynė didžiausiame pavojuje. Gali žlugti jos laisvės, jos nepriklausomybė. Ir liktų musų šaliai vien amžinas skurdas ir verguvė...

Lietuviai! Musų krašto, musų žemės ir laisvės likimas musų pačių rankose. Tegu atbunda mu myse Lietuvos narsiųjų karžygių dvasia. Kaip senovėje, kada nekartą nuožmųs priešininkai užpuldavo Lietuvą iš visų pusių, kada rodėsi, nebėra išganymo musų protėviai stodavo petys į petį į kovą del savo šalies laisvės ir išvydavo priešus ir išvadouodavo ją; taip bukime ir mes verti jų ainiai, **—Stokime Vyrs į Vyrą ginti Tėvynės!**

Laikinoji Vyriausybė daro tvarką šalyje, organizuoja Lietuvos pulkus, Lietuvos karžygiai jau deda gyvybę ir guldo galvas del gimtojo krašto, del musų visų laisvės. **Stokime į jų eiles visi, kas pakeliame ginklą. Busime stiprus ir drąsus — Atremsime visus priešo antpuolius, išvysime jį iš Lietuvos žemės ir išgelbėsime Ją iš verguvės.** Tada musų visų atstovai susivažiuos į Lietuvos Steigiamąjį Seimą Vilniuje, sutvarkys šalį ir pastatys ją ant tvirtų pamatų,

Valio Karžygiai Tėvynės Gynėjai!

Valio Nepriklausoma, Laisva, Demokratinga Lietuva!

Valst. Tarybos vardu Aukštasai Valst. T. Prezidium.

(Pasirašo) **J. Staugaitis.**
St. Šilingas,
Ministeris Pirmininkas
(pasirašė) **M. Šleževičius.**
Originalui atatinka
J. Šernas,
V. T. Sekretorius.

Atsišaukimas į piliečius priimtas iškilmingajame V. T. posėdyje 1919 m. Vas. 16 d.

TORONTO, ONT.

CANADA.

Pranešimas.

Šv. Juozapo Dr-ja, Toronto, Ont. susirinkimus laiko kas paskutinį nedėldienį kiekvieno mėnesio, Accident Hall, Queen ir Buthurst gatv.

Viršininkai:

Pirmsėdis — A. Miorkis, 155 Clermont st.

Vice-pirm. — F. Ragina, 712 King st.

Kasierius — A. Karašauskas, 53 Stewart st.

Fn. rašt. — A. Viliunas, 277½ Chisholm ave. E.

Prot. rašt. — J. Bakšas, 53 Stewart st.

S. J. D. Prot. Rašt.
J. Bakšas.

Ilgiau Laukti Nebegalima.

"Sandaros" 15-tame numeryje perskaičiau tilpusį laišką nuo Lietuvių Kareivių Literatiško Ratelio, kuriame jie ragina Amlietuvius pamesti ypatiškus ir partyviškus ginčus, o laikyties vienybės ir dirbti išvien del labo tėvynės ir sutverti lietuvių kareivių organizaciją. Abu šie už manymai yra mums labai reikalingi, jeigu mes norime matyti musų tėvynę kaipo Laisvą ir Neprigulmingą Lietuvą.

Kiekvienas Lietuvą mylintis žmogus žino ir atjaučia, jogei jai gręsia didelis pavojus, kaip šiuom laiku, taip ir per kelis metus toliaus, netik nuo Rusijos bolševikų bet ir nuo Lenkijos imperialistų. Abidvi jos nori savo valdžią Lietuvoj įvesti, arba, geriau sakant, ant nuvargusio Lietuvos kuno jungą uždėti ir pasižebojus ant musų sprando jotie. Abidvi šios valdžios yra negeistinos ir nereikalingos del musų tėvynės, ir joms nepasiseks Lietuvą pagriebtie, jeigu mes laikysimės vienybėj ir stosim į kovą už jos neprigulmybę.

Bet pirmių - pirmiausia mes turime panaikinti iš tarpo musų nesusipratimus, kurie mus, Am. lietuvius ėdė lig šiol, kaip neišgydomas kuno vėžys. Pažemino jie mus svetimtaučių akyse ir tuomi mums ir musų tėvynei padarė daug blogo. Jeigu mes butume laikęsi vienybės, tai šiandien taikos konferencijoje Lietuvos reikalai butų geriau žinomi ir jos atstovai nemanytų Lietuvą prie Lenkijos prijungti. Kieno kaltė šiame, jeigu ne mųs pačių? Bet vis-gi dar nepervėlu jeigu mes sukrusim ir stversimės už darbo.

Broliai tautininkai, klerikalai ir socialistai! Pameskime savo partyviškumus nors šiuom laiku, kada Lietuvai reikalinga pagelba. Lai pasaulis žino mus kaipo lietuvius, o ne kaipo kokius į partijas iškrikusius žmones, su kuriais ie mano negalima jokią sutartį padaryti. Parodykim jiems, jogei mes ėsame susivienyję, ir pasirengę savo gyvastis paaukauti, jeigu jie užgintų Lietuvai Laisvę ir Neprigulmybę! Mums yra galima sudaryti pusė Milijono kareivių, jeigu tik kiekvienas lietuvis butų pasiryžęs savo gyvastį paaukauti, tada Lenkija mus užgriebti taip labai nenorės, o nuo bolševikų galima lengvai apsigintie. Tuomet del Lietuvos užtekės šviesi saulelė ir mes galėsime tokią valdžią pa siskirti, kokiai didžiuma Lietuvos gyventojų pritars.

Šaukime lietuvių visuotiną seimą, kuris turėtų apsvarstyti, kaip mes geriau ir pasekmingiau galėtume duoti Lietuvai pagelbą. Sujungkime visus tuomlaikinius fondus į vieną fondą. Apsvarstykime ir pastatykime ant pamatų organizavimą lietuvių kareivių Amerikoje ir juos išsiųkime į Lietuvą. Paskir tam tikrą fondą del jos užlaikymo, nes ant nelaimės, nevisi iš to burio bus iš milojnierių eilės. Nuskirt vieną centralį organizatorių, taipgi sub- organizatorių, del kiekvienos lietuviais apgyventos kolonijos, kurie butų po valdžia Centr. Organiz. ir turėtų duoti raportą sykį į savaitę C. organizatoriui apie naujai prisirašusius kareivius ir finansinį stovį garsinti kiekviename lietuvių laikraštyj vardus, pavardes ir adresus organizatorių, idant lietuviai, reikalaujanti informacijų arba norinti prisirašyti į kareiviją, žinotų, kur kreipties. Butų geistina, idant kiekvienas jaunas lietuvis, kuris yra tarnavęs kokios nors valstijos kariuomenėje, kad prisirašytų, bet kur, aš nežinau. Kažin, ar "Sandaros" Redakcija ne apsiimtų buti už biurą, kur lietuviai norintieji įstoti į kareiviją galėtų per laiškus registruotis, iki seimas nuskirtų tam tikrą organizatorių. (Pereitame "Sandaros" numeryje tilpo kariuomenės organizatorių atsišaukimas. — **Red.**).

Šiuos visus reikalus tinkamai sutvarkyti gali vien tik visuotinas Am. lietuvių seimas.

Aš tarnavau 8 metus Amerikos kariuomenėje ir esu pasirengęs į Liet. Armijos eiles stot.

Saldžiaus yra mirti jaunam kovojant už pavergtų žmonių laisvę, negu palikti vergu ir mirti senatvėje.

Jusų del Laisvos ir neprigulmingos Lietuvos,

Jurgis Messar.
Pontiac, Mich.

Redakcijos Atsakymai.

Lietuvis Sandarietis, Rochester, N. Y. — Ačiu už straipsnelį. Tilps sekančiame numeryje.

J. M., Newark, N. J. — Tilps sekančiame numeryje.

A. K., Stoughton, Mass. —Prisiųstas "Sandarai" Lietuvos Laisvės Petcijios išpildytas blankas perdavėme "L. Nepr." ofisan.

Pr. Biliunas, Lawrence, Mass. — Jusų raštas tilps sekančiame "Sandaros" num.

Pradžia Darbo.

Metai atgal kilo sumanymas savaitinį laikraštį "Lietuvą" padaryti dienraščiu. Tam buvo didelis reikalas žiurint kulturiniu žvilgsniu. Ačiu dideliam žmonių prijautimui darbas tuojaus buvo pradėtas ir į trumpą laiką atliktas ir šiądien męs galim pasididžiuoti visų musų triusu.

Tečiaus darbas dar toli gražu nėra užbaigtas. Dar kiekvieno tėvynainio tikriausia pereiga yra rupintis, kaip pagerinti tą dienraštį. Juk dienraštis pats per save nieko gero neduoda, jeigu jame nebus gerų raštų, nebus naudos skaitytojams. Jame turi tilpti netik naujausios ir svarbiausios žinios, bet turi buti įvairus skyriai, įvairus straipsniai, kurie pamokintų skaitytojus ir suteiktų įvairių pamokinančių straipsnių. Pasekmingas laikraštis, pilnoje to žodžio prasmėje, yra tas, kuris skaito sau už priedermę buti vairu saskaitytojų darbuose, jo kelrodžiu.

Męs manome įsteigti įvairius skyrius, kurie privalės atsakyti į kiekvieną klausimą ar reikalavimą. Paimkim pavyzdžiui sveikatą; tai yra svarbiausių žmogaus dalyku. Be sveikatos žmogus neturi laimės. Sveikata visiems reikalinga, bet kad turėti sveikatą, reikia mokėti užsilaikyti, o užsilaikyti galima tik žinant, o žinot gi galima iš laikraščių tam tikrų straipsnių.

Toliau. Kiekviena prakilni namų šeimininkė rupinasi pragyvenimu. Tą galima atlikti tiktai žinant, mokant gerai gaminti valgius. O aple tai žinias galima pasisemti tiktai laikraštyje.

Geras laikraštis turi daugybę panašių dalykų rupintis. Duoti į viską pilniausius atsakymus. Duoti tą, kas kiekvienam žmogui reikalinga. Bet kaip tą atlikti. Tam reikalingi žmonės specialistai. Tam reikalingos didesnės išlaidos. Žinome gerai, kad niekas uždyką nedirba, tai ir įvairių klausimų žinovai uždyką nedirbs. Jiems reikia už darbą atlyginti. Prie dabartinio laikraščiams sunkumo, juk popiera ir kiti reikalingi spaudai daiktai labai pabrangę, beveik nieko negalima daug duoti, kaip tik paprasčiausias žinias.

Taigi kad skaitytojai rastų laikraštyje viską, ko jiems reikia, męs manome suorganizuoti štabą specialistų įvairiuose klausimuose. Bet tą darbą galima padaryti tik turint tam tikslui pinigų — be jų juk negalima.

Todel "Lietuvos" Bendrovės direktoriai nutarė išparduoti likusius "treasury stock" šėrus.

Šiuomi atsikreipiame į "Sandaros" skaitytojus idant jie, suprasdami musų Dienraščio reikalingumą, užsiprenumeruotų "Lietuvą" ir patartų kitiems ją užsiprenumeruoti. Taipogi kviečiame juos stoti į "Lietuvos" Dienraščio šėrininkų eilę — nusipirkti šėrų — ir palikti josios savininkais ir valdytojais. Šėro kaina — $10. Prenumeratos kaina $5.00 metams, pusei metų — $3.00.

Gerbiamųjų "Sandaros" skaitytojų konstruktyviška kritika yra kviečiama ir reikalinga: rašykite į "Lietuvą" ir išreiškite savo nuomonę kaip Dienraštį "Lietuvą" pagerint.

Prašome pasidarbuoti gaunant skaitytojus ir perkant šėrus.

Vieną kopiją pasižiurėjimui prisiunčiame dykai ant kiekvieno pareikalavimo. "Lietuva", 3253 S. Morgan st., Chicago, Ill.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.

Yearly Subscribtion:

In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

Lietuvos Laisvės Pripažinimo Belaukiant.

Anglija, Amerika ir Francija dar vis oficialiai nepripažino savystovybės Lietuvos valstybei. O daug kentėję lietuvių tautos žmonės to neišpasakytai laukia. Lietuviai trokšta, kad vergijos laikai pražutų ir lietuviams butų leista patiems savo šalį tvarkyti.

Sakoma jogei tokis talkininkų atsinešimas linkui Lietuvos yra tame, kad Lietuva gavusi iš Vokietijos 10 milijonų markių "paskolos".

Reikia suprasti ir atminti, jogei ne paskolų Vokietija Lietuvai davė, bet **grąžino dalį tų Lietuvos turtų, ką buvo nuo Lietuvos gyventojų priplėšusi.** Vokietija del to Lietuvai "davė", jogei ji turi skaitytis su lietuviais, kurie savęs apsigynimui šiandien turi kariuomenę, kurią lietuviai, pasak Kubiliaus, susiorganizavo slapta, dar Vokietijos militarizmui Lietuvą smaugiant.

Talkininkų valdžios privalėtų daugiau domos atkreipti į tuos vargus, kuriuos Lietuvos žmonės nukentėjo ir kenčia nuo šios karės.

Talkininkų valdžios turi pasirodyti jogei jos žino kad Lietuva daugiau už kitas valstybes šioje karėje nukentėjo, proporcionaliai imant daugiausia lietuvių kraujo išlieta.

Talkininkai turi neužmiršti, kad Vokietijos valdžia **sušaudė** daugybę lietuvių, kurie stengėsi išsprukti ir savo brolius ištraukti iš geležinio Vokietijos valdžios kuloko.

Lietuvos duonele mito skaitlingos rusų armijos ir naikino Lietuvą. Šiandien lietuviai nuo jų šiaip taip apsigina. Grobia Lietuvą lenkai, — lietuviai ir nuo jų ginasi. Bet daugių - daugiausia Lietuvos turtų išvogė tai vokiečiai, per kelias dešimts mėnesių šeimininkavusieji Lietuvoje, maitinusieji skaitlingą savo armiją Lietuvos maistu, gabenusieji Vokietijon Lietuvos maistą, gyvulius, girias ir kitus turtus.

Jeigu badaujantieji Lietuvos gyventojai privertė vokiečius dalelę suvogtų Lietuvos turtų lietuviams "paskolinti", tat tas nereiškia, jogei lietuviai užmiršo tuos klanus ašarų, skurdo ir kraujo, kurį Vokietijos militarizmas Lietuvoje liejo.

Norint ramybės pasauliui butinai reikia kiekvienai tautai pripažinti savystovybę, t. y. teisę pačiai spręsti apie savo likimą.

Niekuomet nebus ramybės pasaulyje jeigu viena tauta bus pavesta kitos tautos vergijon, taip lygiai kaip nebutų ramybės kaime jeigu vieno ukininko šeimyna butų pavesta kito vergijon. Vergijų laikas praėjo.

"New York Times" bal. 20 d. taipgi stebisi, kad taikos konferencija iki šioliai nieko nenutarė kas-link lenkų - lietuvių ginčų del Lietuvos sostinės Vilniaus. Europoje kiltų nauji kerštai, savo teisių jieškojimai, naujos revoliucijos, jeigu Lietuvos sostinė Vilnius butų lenkams ar kam kitam atiduota.

Lietuvos sunųs ir dukters visi kaip vienas laukia, kol didėsės pasaulio valstybės paseks Švedijos, Danijos ir kitų mažesnių valstybių pavyzdį ir pripažins Lietuvai valstybinę savystovybę. O viso pasaulio pripažinimas Lietuvai laisvės reikš galą vergijos ir didžiausią linksmybę lietuviams.

Brangiausis dalykas lietuviams yra sunkiai iškovota laisvė. Tat tegul niekas jos neišplėšia iš musų. Didžiausis musų ginklas už savo tautos savystovybę yra Teisybė ir šauksmas į žmoniškumą.

Apžvalga.

ALTS. prezidentas Dr. J. Šliupas persergsti anglus.

"Išeivių Drauge" einančiame Glasgove, Škotijoje, bal. 5, 1919, ant pirmo puslapio įdėta ALTS. prezidento Dr. J. Šliupo paveikslas ir štai kas rašoma del francuzų komisijos nuvykimo Lietuvon:

"Francuzų komicija, kuri nuvažiavo Lietuvon iš Paryžiaus, nori apimti komandą Lietuvos armijos. Yra bijomasi, kad prancuzai, kurie yra labai prielankųs lenkams, neiškirstų kokios štukos Lietuvoje, lenkų įkalbėti. **Todel dr-as Šliupas persergėjo Britanijos valdžią, kad šitą komisiją prižiurėtų.** Anglai prižadėjo tai padaryti. Prancuzų komisijoj esama ir neištikimų žmonių.

Amerikiečių komisija, kuri išvažiavo Lietuvon paskiaus prancuzų, keliavo per Daniją, Norvegiją, Svediją ir Finlandiją, sustodama tose šalyse, kad patyrus, kodėl minėtų šalių valdžios pripažino **Lietuvą neprigulminga".**

Surado Lietuvos žemlapius.

Sutrempusieji Lietuvos žmonių teises nedori pasaulio valdonai - monarchai ir kunigaikščiai bandė Lietuvos vardą išnaikinti iš visų Europos žemlapių ir dalį Lietuvos atiduot Lenkijai, dalį Rusijai, dalį Vokietijai etc. Graudu darosi tokį faktą prisimenant.

Bet dabar Londone **British Museum** Dr. Šliupas ir kun. Andriuška surado daugybę senų Europos žemlapių su teisingais Lietuvos rubežiais. Tokių žemlapių jau seniai reikalauja taikos konferencijos delegatai, bet už jokius pinigus tų žemlapių British Museum neduoda iš ten išnešti. Dr. Šliupo ir kitų Londono lietuvių veikėjų rupesniu jie bus nufoto grofuti ir pasiųsta taikos konferencijon.

Šliupas persekiojamas.

Šiame mėnesyje Dr. J. Šliupas laiko prakalbas Glasgove, Burnbanke, Bellshille ir tur. Su juom drauge važinėja p. Bizauskas atvykusis Anglijon iš Lietuvos. Dr. J. Šliupas, kaipo žymiausis musų tautos veikėjas del Lietuvos laisvės buvo ir yra persekiojamas vadovais Lietuvos priešų. "I. D." paduoda tokį faktą:

"Nedėldienyj, 23 kovo Dr. Šliupo kambarin Londone buvo tarnaitės įleistas kažkoks nepažįstamas žmogus, kurs sakės turįs kokį ten reikalą. D-ro nebuvo namie. Nepažįstamam žmogui išėjus, sugrįžęs namon dr-as rado sudaužytą typewriter'į (rašomąją mašiną). Kieno tai buvo darbas? Prieteliai to nepadarė".

Del "lietuviškos" "šiušapės"

Keli žmonės Mass. valstijoje užsidėjo "šiušapę", kaip kad jie avalinės dirbtuvę vadina. Jie paskelbė, (rodos žodžiu), kad vieni lietuviai ten dirbs. Apie tai rašė Brockton, Mass. ir Chicagos anglų laikraščiai. "Lietuva" parašė editorialą pažymėdama, kad į neatsargų lietuvių užmanymą atkreipia daug domos ta spauda, kuri nusiduoda nematanti didelio politinio lietuvių veikimo. Bet keisčiausia apie tai pagiedojo kun. marijonų brolijos organas "Draugas". Jis sako:

"Dienraštis "Lietuva" teisingai parašė, kad Brocktoniečių sumanymas padaryti grynai lietuvišką avalynės dirbtuvę yra per daug neatsargus. Jei lietuviai statys taisykię nepriimti svetimtaučių į savo dirbtuves, tai svetimtaučiai pastatys taisyklę nepriimti lietuvių. Tokio susikirtimo pasekmėmis Lietuva nepasidžiaugs."

"Draugas", nežinodamas ką šneka, toliaus duoda ilgas patriotizmo taisykles....

Pirmas dalykas ta "grynai lietuvišką šiušapė" nieko bendro neturi su Brocktono lietuvių avalinės išdirbyste. Ta ką polemikas sukėlė yra Bridgewater, Mass.

Rašant dalykus į laikraščius reikia daugiau patyrinėt, o ne pamokslų tonu drožt. Ir tai reikia atminti ir pažymėti, kad Amerikoje yra daugybė dirbtuvių, kuriose vieni lietuviai dirba, tik pelną pasiima svetimtaučiai. Stockyarduose ir visuose kituose sunkiausiuose ir mažiausiai apmokamuose darbuose rasite daugybes lietuvių, tik bosai ne lietuviai. Susiduriant su tokiais kurjozais reikia butinai nurodyti kad yra daug dirbtuvių kuriose dirba vieni lietuviai. Ir reikia pažymėt, jogei nieko blogo šalies industrijai nebutų jeigu ne vien "lėberiai", bet ir "bosai" butų lietuviai.

Italai, chinai, graikai, japonai, vokiečiai, žydai, francuzai pramonės ir prekybos srityje Amerikoje yra geriau susiorganizavę negu lietuviai (nors jie nėra geresni specialistai už lietuvius), del to ir amerikonai juos atskiria nuo paliokų ir vadina kulturiškesniais žmonėmis. Kas nepatyrinėjęs, nesigilinęs kritikuoja pramoninį lietuvių organizavimosi, tas žudo prekybos ir pramonės kilimą lietuviuose. Kritikai geriau padarytų paaiškindami dalykų stovį suklaidintiems svetimtaučiams.

Nesvarbu kokios tautos yra žmogus bet jis vistiek yra geras šios šalies pilietis, jei jis neperžengia konstitucijos. Ir jeigu yra geri lietuvių perkami Liberty Bondsai, mokami taksai ir kitokios mokestys, tai taip lygiai gali buti geros ir "grynai lietuviškos" dirbtuvės, nes jos vistiek neša pelną šiai šaliai.

Permainos redakcijose.

"Lietuva" praneša, kad p-as Antanas Lalis, iki šiolei buvusis "Naujienų" redaktorium — tą vietą jis užėmė, rezignavus p. Grigaičiui porą mėnesių atgal — šiomis dienomis rezignavo iš savo vietos ir pasitraukia nuo "Naujienų". Jo vietą nuo šią dien užima Dr. A. Montvidas seniaus dirbęs "Keleivio" redakcijoj ir ilgą laiką žinomas daugiaus Antonovo vardu.

Girdime taipgi, kad kun. P. Bučys iki šiolei redagavęs "Draugą", šiomis dienomis pasitraukia nuo tos vietos, kurią užims p. Julius Kaupas, vienas iš pirmesnių "Dr go" redaktorių. P-as Kaupas yra laukiamas iš New Yorko bile dieną. Prof. Bučys gi, kaip sakoma, užsiims vedimu Marijonų brolijos, kuri yra Chicagoje ir kuri šiuo laiku valdo dvi lietuvių parapiji: ant North Side ir ant West Side. Marijonų brolijai dabar taipgi priklauso ir "Draugas".

Waterbury, Conn. apie 15,000 žmonių pasirašė po Lietuvos laisvės peticijomis. Lietuviški padaužos trugdė parašų rinkimą.

Ponas K. A. Makarevičius praneša, kad New Haven, Conn. surinkta apie 18,000 parašų po Lietuvos Laisvės Peticija.

Lietuvos Valstybei Tverianties.

Sanstatas Naujosios Lietuvos Ministerijos.

Kaip amerikoniškuose taip ir lietuviškuose laikraščiuose jau yra tilpę pranešimai apie permainas Lietuvos ministerijoje, bet iki šiam laiku nežinota kas dabar jon ineina.

Šiandieną gavom iš Lietuvos biuro, Šveicarijoje pranešimą, kuriame paduoda naujosios ministerijos sanstatą.

Dovydaitis, (Krikš. -dem.) —ministerių pirmininkas.

Prof. Voldemaras (paž.) —užrubež. dal. ministeris.

Rosenbaum, (žydas) vice -minis. užrub. dalykų.

M. Yčas, (pažang.) —iždo ministeris.

Petrulis, — veikiantis iždo ministeris.

Merkis, — veikiantis apsaugos ministeris.

Stulginskis, (krikš. dem.) —vidujinių dalykų minist.

J. Yčas, (bepart.) — apšvietos ministeris.

Noreika, (pažang.) —justicijos ministeris.

Simoliunas, (bepart.) — krasos ir telegrafo admnistratorius.

Egzek. Kom. Inf. Biuras.

P. S. Šiandien Lietuvos prezdentas yra Antanas Smetona ir ministerijoje yra stambių permainų. Daugiau vietų pradeda užimti santariečiai ir šiaip progresyviai žmonės.

Egz. Kom. vėl prašo kad Am. lietuviai praneštų adresus nursių - lietuvaičių, esančių Am. armijoje, Francijoje. — **"Sand." Red.**

Prusų Lietuvių delegatai Paryžiuje.

Prusų lietuviai irgi yra nusiuntę Paryžiun delegatus, kurie reiškia Mažosios Lietuvos žmonių norus ir reikalauja tą Lietuvos dalį suvienyti su visa Lietuva.

London'o Lietuviai - veikėjai ėjo padėkoti anglams.

Delei neseniai įvykusios sutarties tarp Lietuvos ir Britanijos valdžių Lietuvos paskolos reikale veikiantieji Londone lietuviai apsilankė pas Britanijos valdžios atstovus, išreišdami padėką už suteiktą paskolą.

Lietuvos ribos.

Lietuvai skiriama Suvalkija be Augustavo apskričio, be Suvalkų miesto ir didesnės dalies Suvalkų apskričio. Iš Seinų apskr. keli valsčiai (gminai) tenka irgi lenkams. Likusi Suvalkijos dalis — Lietuvai. Vilniaus gub. be dviejų apskričių: Vileikos ir kokio tenai antro, Visa Kauno gub. įeina į Lietuvos valstiją, taipgi du apskričiu Kuršo (Kurliandijos), Gardino (Grodno) gubernijos šiapus Nemuno (arčiaus prie Lietuvs) Lietuvai, antrapus Nemuno — Lenkijai.

Lietuvos Korespondencijos.

Lietuvoje leidžamas mažas laikraštėlis, augščiau minėtu vardu, mašinėle rašomas. No. 6, 13 kovo randame jame tokią žinią:

Atsisakius p. K. Daugirdui nuo vietos Lietuvos valstybės kontroleriaus, jo vieton paskirtas p. **J. Zubrickis,** buvusis pirmiaus Kauno Prekybos ir Pramonės Banko direktorium.

Valstybės Taryba išleido podraug pamatinius kontroliaus veikimo įstatymus.

Laiškas iš Lietuvos.

I

Domininkas Strungys, Glasgow, gavo iš Lietuvos nuo J. Krapavičiaus laišką iš Šakių apskr. Gelgaudiškio parap., rašytą 6 vas., 1919. Rašo: "Skuode (Kauno g. prie Kuršo) išvydęs Lietuvos trispalvę vėliavą ir išrašytą pakvietimą stoti jaunuomenę kariuomenėn. Regėjęs lietuvius linksmus ir danuojančius, bevažiuojančius bolševikų mušti. Jisai taipgi prisirašęs Lietuvos armijon. Suvalkų gub. radęs viską geriaus sutvarkyta, Kauno gub. mažiaus. Patyręs, kad karės laike vokiečiai ir žydai buvę "tikrais ir vienintėliais ponais".

II

Dabar į Londoną atėjo taipgi iš Lietuvos kitas laiškas iš pačių Suvalkų miesto. Ant konverto užtupdytas kaž koksai **"vanagėlis",** tai reiškia lenkų markė su Lenkijos herbu (kaip musų vytis). Ant tos markės rašoma: "Polski rząd" — lenkų valdžia. Iš šonų: "80 groszy" — 80 grašių. Suvalkuose sėdi lenkai. Lenkai buvę nusiuntę savo valdininkus ir į kitus Suvalkų gub. miestus, bet juos žmonės išvijo. Apie Seirus gyvena ne labai apsišvietę lietuviai - dzukeliai. Bet atvažiavus tenai tam "Polski rząd", 5000 dzukų susirinko ir pareikalavo, kad ant tų pėdų "Polski rząd" išsikraustytų.

Apie badą Lietuvoje.

Atvykę iš Lietuvos Londonan Lietuvos Kabineto nariai pasakoja, kad Lietuva, palyginamai, iš atžvilgio į maisto klausimą, kaip karės laike, taip ir dabar nega lėjusi ir negalinti **perdaug** skustis. Lietuviai įsimanė su maistu apsirupinti, nežiurint į rekvizicijas ir kitus vargus. Ir atvažiavusieji svečiai iš Lietuvos, kaip patįs sakosi ir išrodo, nėra **"nei kiek išbadėję",** nors visą laiką Lietuvoje gyveno.

AR TURITE?

Jeigu kas dar neturite puikiojo tik ką išėjusio iš spaudos Lietuvos žemlapio, didumo 28" per 38" — prisiųskite "Sandarai" $1.00 ir gausite. "Sandara",
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Giedorėlis.

Gyvenimo Klausimai.

I.

Vienybės klausimas.

Vargu kokis kitas klausimas pas mus paliko taip populiariu, kaip vienybės. Ir laikraščiai apie jį rašo, ir žmonės apie jį kalba. Kalbėtojai nuo estradų, kad priduoti monotoniai kalbai gyvumo, visuomet emfazę sudaro ant vienybės klausimo. Vienok nežiurint į tokį populiariškumą to klausimo dar vis jis likosi neišrištu. Kaip prie vienybės prieiti mųs srovėms, kaip padaryti "pakajaus karalystę" tarpe lietuvių — niekas neįspėjo, niekas nesurado budo.

Ir aš nemanau spėti, kaip vienybę sudaryti, nei budo tam jieškoti. Išrodo, kad tai butų bergždžias darbas. Man tik norisi prie to klausimo keletą pastabų padaryti.

Kuomet buvo kalbama apie vienybę, tai išrodė, kad tas klausimas ne visų buvo gerai suprastas. Ypač jis ne buvo suprastas liaudies. Kokiuose rubežiuose vienybė reikėtų įvykinti, niekas neparašė. O žodis "vienybė" daug užima ir gana bereikšmis. Ar vienybė visame ar tik dalinai kaip kame, ar, pagalios, tik užbriežtame kiaušime, darbe, užmanyme. Dar kokias teises turi vienybėn susiėję partijos: ar pilnai turi but lojalės ir kam, ar tik lig tam tikram laipsniui turi buti lojalės? Kokiuo budu sulaužiusis lojališkumą aiškiai pabriežtame darbe atsakys ir prieš ką? Dar darbą dirbant turėtų but nustatyti aiškiai budai atlikimo ir kokiomis įmonėmis bus atlikta. Gal but, kad ne visos partijos galėtų užmanyme dalyvaujant viską atlikinėti vienodai: kad ir užmanymas principe butų priimtinas, bet budas jo atlikimo gali but nepriimtinas, kitai partijai rtuputi kitoniškesnis budas vykinimui parankesnis. Turint kelis budus užmanymui vykinti, viena partija vienu budu vykina, kita kitu ir kitomis įmonėmis, trečia trečiu ir vėl skirtingomis priemonėmis. Svarbu užmanyme, ne kaip tas užmanymas bus įvykintas, bet kad jis butų įvykintas ir kad butų žinoma, kokiu budu, kad vykinant neįžeisti kitų bendrų darbe.

Kitur nusakoma aiškiau tokie dalykai partijų programomis ir jau nustatyta taktika. Pas mus kol-kas sunku nuspręsti partijos užimamą vietą kokiame darbe del tos priežasties, kad vadai partijų neturi pastovios taktikos ir nesilaiko maždaug vienodų budų savo partijos darbuose. Dar blogiau, kad ir paviršutinę sutartį padarius, toji sutartis sulaužoma prie pirmos progos. Tik atminkime Lietuvių Dienos Amerikoje (lapkričio 1 d. 1916 m.) sutarčių likimą, atminkime seimų likimą, atminkime bandomų "blokų" likimą paskirose kolonijose. Čia yra viena svarbiausių priežasčių, **kad mųs veikėjai, nei jų partijos sutarto žodžio, nei savo partijos užbriežtų principialių dėsnių, nei išdirbtos taktikos, nesilaiko arba visai neturi.** Tatai kuomet kalbama apie vienybę pas mus, tai reikia kalbėti kartu apie rejentalį aktą, kurio nepildymas gręstų bausme.

Bet ir tai vienybės klausime dar ne viskas. Prie jokių sutarčių neprieitume, jokių rejentalių aktų (dokumentų) nepadarytume, jeigu nebutų kam suvesti kruvon kraštutinius ir jų ergelius ir jų užmanymus balansuoti. Pas mus yra trys srovės ir viduriniai jų reikėjo atlikti balansavimo pareigą. Bet ar taip buvo daroma? Ar buvo stengiamasi vidurinės srovės į abi pusi pažiurėti lygiai. Jeigu to nebuvo, tai vėl svarbiausia priežastis, kad vienybės neįvyko.

Užmes man kas, kad su kaikuriomis partijomis nebuvo galima susikalbėti. Bet mes kviečiame sroves, o ne partijas. Sakysim su mųs bolševikais nebuvo galima susikalbėti, bet už tai buvo galima su socijalistais susitarti. Užtenka, kuomet tos srovės dalis reprezentuojama. Bet ar galima socijalistui su klerikalu susitaikyti? Jokiu budu. Galima butų kai-kame susitaikyti socijalistui su klerikalu, jeigu jų griežtumus suminkštytų vidurinė srovė. Kad vidurinė srovė butų tokia taikintoja, tai ji turi but galinga ir intekminga visuomenėje, kuri jai prigelbėtų nepaklusnėlius sutaikyti. Bet vidurinė srovė netik, tuomet, turėtų but tolerantiška, bet kartu ir gerbti kitas sroves ir jų šventus įsitikrinimus paguodoti nors kad ir butų tie šventieji fetišai. Tuomet vidurinė srovė turi turėti užsitarnavus paguodą kitų srovių ir patikėjimą bent daugiausia. Kitaip vienybės klausimas negali stotis kunu.

Buvo dar kitos priežastis. Tos priežastis išėjo iš nesubrendimo (kuris apsireiškė asmeniniuose pykčiuose). Prisidėjo ir pavydo šiek-tiek. Dar prisidėjo ir baimė, kad veikiant kartu su kitomis partijomis gali but pakirsta įtekmė savai partijai. Pavydas gimė užaukas ir jų kontrolę. "Mes turime surinkti daugiausia" savai partijai — šaukia vieni. "Ne, mes turime surinkti daugiausia" — atsako kiti. Tai vieni, tai kiti kviečia tik jiems duoti, bet ne kitiems. O vienybėn einant judinama fondų klausimas. Kam tai daroma, nežinia. Bet daroma gal tuo noru, kad Lietuvai daugiau surinkus aukų. Ne visi ir tą klausimą vienodai supranta. Bet tiek to, nesvarbu. Svarba tame, kad fondai nesuvienytą ir vienybė neatsiekta. Tai pavydas, žemo proto tvarinys, turėjo didelę reikšmę. Tas pavydas galima plačiau suprasti: buvo užvydima kitai srovei daugiau pinigų, buvo, taipgi, užvydima narių, buvo užvydima įtekmės, buvo užvydima vadovavimo ir tt. Ir užvydo visur buvo.

Kadangi apibriežtų sąlygų vienybės klausime nebuvo, tai ir vienybės neturime. Vieton jos turime didesnius ergelius ir vaidus spaudoje ir politikierių rateliuose. Taigi dabar, kaip vienybės klausimas aušti pradeda, tai ir šios pastabos gal bus nuodugniau apsvarstytos, kad ateityje daugiau patyrimo turėti ir aiškesnę sąvoką apie tą vienybės idealą išsidirbti.

NAUJOSIOS ANGLIJOS 25 TAUTŲ ŽMONĖS DALYVAUJA PERGALĖS PASKOLOJE.

Naujosios Anglijos Laisvės Paskolos Komiteto vicepirmininkas p. Graydon Stetston išleido atsišaukimą į visus čia gyvenančius svetimšalius, kad jie taip puikiai remtų Penktąją Paskolą, kaip kad rėmė pirmasias keturias paskolas.

Graydon Stetson, Executive Vice-Chairman Massachusetts Committee on Citizens of Foreign Birth or Descent.

Trečioje Laisvės Paskoloje svetur gimę ir svetimtaučių vaikai Amerikoje išpirko bonds. už $800,000,000.00. Dabar gal daugiau išpirks.

PROVIDENCE, R. I.

Įsigykite atviručių.

Puikiausiai išdirbtas lietuviškas atvirutes su Lietuvos vyčiu galima gauti B. Valaičio fotografijos studijoje. Kreipkitės, o bus pasiųsta į visas Amerikos lietuvių kolonijas. Kaina su prisiuntimu už 1 atvirutę 10 c., už 3 atv. 25 c., už 10 atv. 65 c., už 20 atv. $1.00. Reikalaudami adresuokite: **B. Valaitis,**

1913 Westminster st.,

Providence, R. I.

Kankles

Siųsk **vieną dolerį** prenumeratos "Kanklėms", po vardu: **"Kanklės — Treti Metai"** ir jąs pilnai gausi gegužės mėnesyje.

"Kanklės" už 1917 m.. $1:50
"Kanklės" už 1918 m. $1.50
"Girių Karalius" opr. $3.00,

bet iki 1 d. birželio papiginta kaina — $1.50 už knygą.

Rašyk:

Mikas Petrauskas,

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.
(Netoli Massachusetts ave.)
BOSTON, MASS.

VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte. Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

401 Marlborough St.

(Netoli Maassachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

DR. J. MARCUS
Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
11 PARMENTER st.
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 668
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakare.
Kitas ofisas, 490 Blue Hill ave., Roxbury, Mass.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte; nuo 9 iki 10:30 vak.

Kas Prisius

man 3 dolerius, tas gaus per metus laikraštį "Sandarą", "Tėvynę" arba "Keleivį" ir dovanų gražiausias sagutes rankovėms **"Gold fild"** vertės 4 dolerų. Mano štoro adresas: **P. Bartkevičia,**

877 Cambridge st.,

E. Cambridge, Mass.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
Lietuvis dentistas.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12:30 dieną,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

DR. L. J. PODDER
Iš Petrogrado.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.
Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: **Nuo 9 iš ryto iki 9 val. vakare.**
Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

EXTRA! EXTRA!

KLAUSYKITE!

Lenkai, Rusai, Žydai, Italai ir kiti TURI SAVO BANKAS.

KODEL?

Todel, kad jie dejo kruvon savo kapitalus!

Ar Lietuviai Negali Turėti Savo Bankos?

TAD

PIRKITE ŠĖRUS! ŠĖRAS $5.00.

CENTRALIS - BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS,

Inkorporuota ant vardo Joseph Kowal Co.

32—34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą, nes tai vienintėlis tos rųšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokesčių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nuošimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 Washington St., Boston, Mass

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

ŠALIN SKAUSMAS!

Budamas sveiku, darbe rasi smagumą, nepaisant kaip sunkus tas darbas butų.

Kiekvieno priederme yra saugot save nuo ligu. Turint šą ti ir nebandant ji prašalint, gali išsivystyt į pavojingą ligą. Menkiausis nikšterejimas gali veliaus buti labai pavojingu, jeigu tuoj nebus prižiuretas.

PAIN-EXPELLER

tai užtikrinanti namine gydaole, kuri turi rastis kiekvieno namuose. Isgydymui šalčio krutineje, skausma šonose ir nugaroje, rumatizma ir neuralgija, trumpai sakant visokius skausmus raumenyse ar sąnariuose Pain-Expeller ira geriauses.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelese bonkose. **Reikalauk geriausiu.** Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. VISU KITOKIU NEIMK. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose ar tiesiog is laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.,
74—80 Washington St.,
New York.

Lietuviai Amerikoje.

WORCESTER, MASS.
Musų kunigėlis ir komp. M. Petraukos koncertas.

Rymetyj, 6 d. balandžio, tai tikrai buvo graudulingas gavėnios laikų pamokslas. Nežinia ar pamokslininkas nežinojo, ar neišdryso niekinti - užpulti koncerto rengėją, Liet. Muz. Konservatoriją. Jis užpuolė jaunimo dailės ir dramos dr-ją "Aušrelę". Žinoma nepasigailėjo jai ir gražių žodžių, kaip "ištvirkėlių lizdas" ir tt., remianti gavėnioj rengiamus koncertus. Jeigu jau nevalia gavėnioje rengti dailės vakarus, tai kam-gi Bostono šv. Petro bažnytinis choras turėjo koncertą gavėnios laike? Tur but ten yra kitas Dievas. Arba tam pačiam Worcesteryje pastaraisiais keliais metais bažnytinis choras turėdavo koncertus šv. Kazimiero dienoje.

Argi jau "Aušrelė" nei kiek gero nepadarė?

"Aušrelė" į porą mėnesių savo gyvavimo išleido knygą 5-kių veiksmų dramą "Gyvenimo Verpete", kurią dabar mokinasi ir tuojaus perstatys. Paskiaus mokinas melodramą "Birutę".

Taipgi "Aušrelė" turėjo įkurusi visuomenei vakarinę mokyklą lietuvių kalbos, rašybos, gramatikos ir aritmetikos mokytis. Aš tikiu, kad kiekvienas lietuvis prigulintis prie "Aušrelės" neturėjo progos spardyti boles arba šluostyti rankovėmis barą, nes jis turėjo švarų kambarį, kuriame randasi visokių laikraščių ir knygų pasiskaityti.

Merginos ir-gi sykiu dirbo prie švietimosi, lavinimosi. Tuli tėvai tikrai persigando, to "ištvirkėlių lizdo" ir neleidžia savo dukterių prigulėti prie dailės dr-jos "Aušrelės". "Aušrelė" lai kytame savo susirinkime užkviečia kiekvieną tėvą ar motiną atsilankyti "Aušrelės" salėn, 45 Millbury st., Rialto Teatro name. Taip-gi užkviečia musų kunigus atsilankyti ir ištirti tą "ištvirkėlių lizdą" bei jų "ištvirkimą".

Kas-link M. Petrausko koncerto, tai pirmas toks puikus lietuviškas koncertas Worcesterio istorijoj buvo.

Jonas Subakas.

NEW BRITAIN, CONN.
Susivienijo draugijos.

Bal. 3 d. atsibuvo Varpo Draugijos susirinkimas. Ši draugija susideda iš Scenos Mylėtojų Draugijos ir Laisvės Varpo Choro. Pastarosios iki šiam laiku užsiimdinėjo skirtingu veikimu: SMD. lošimu teatrų, o L. V. K. dainomis. Dabar galutinai abidvi sutarė susivienyti į vieną ir visą dailės darbą veikt išvien, kadangi aukščiau minėtos draugijos iš savo veikimo pasirodė su keletu veikalų gan puikiai tarpe new britainiečių ir kitų kolionijų. Yra viltis, kad ateityje suvienytomis spėkomis ir darbais daugiau galės pasidarbuoti tarpe šios apielinkės lietuvių.

Jos pirmi vedėjai:

Ant. Mikalauskas, pirm.
St. Rakauskas, dainų ved.
Juoz. Pašvenckas, režis.

NEW BRITAIN, CONN.
Parašų rinkimas.

Bal. 6 d. atsibuvo New Britaino lietuvių visuomeniškas susirinkimas del susitarimo, kaip pasekmingiau rinkti parašus po peticija del Lietuvos neprigulmybės. Žmonių susirinko tiek daug, kiek new britainiečiai dar niekados neturėjo susirinkimuose. Sus. trumpa prakalba atidarė p. P. Montvila apibrieždamas susirinkimo tikslą. Paskui pakvietė p. A. Mikalauską pakalbėti. Mikalauskas sako: "Lietuvos sunųs ir dukterys! Žinau kad jųs čia nesusirinkote pajuokauti, nes netiktų juokus daryti tada, kada jusų broliai lieja kraują už Lietuvos žmonių laisvę, bet atėjote susitarti, kaip geriaus jiems galėtumete patarnauti, kad jiems jų trokštanti laisvė butų pripažinta. Toliau priminė kokią leisvę bolševikai neša lietuviams, kaip pastaromis dienomis lietuviai pajautę jųjų uždėtą letėną sukilo prieš juos Saumiliškiuose, Trakuose, Lentverave ir kitose vietose. Toliau sako: Netikiu, kad nors veinas lietuvis rastusi čia, kuris nepritartų šitam darbui, o jeigu ir rastųsi, jis nebutų vertas žmogum vadinti, nes tai butų vaikas, kuris savo motinai su kardu taikytų perverti krutinę. (Gausus delnų plojimas).

Po prakalbai išrinkta visi virsininkai tvarkos vedimui. Apie 100 užsiregistravo iš savo liuosos valios pasidarbuoti tomis dienomis vaikščiodami po stubas. Rimti žmonės rašėsi, bet buvo ir priešų.

Korespondentas.

WORCESTER, MASS.
Musų kolionijos lietuvių veikimas.

Worcesterio lietuvių kolionija yra daugeliui žinoma, ne todel kad joje yra didelis skaičius gyventojų lietuvių, bet užtad, kad visada worcesteriečiai smarkiai veikia del labo Lietuvos. Kita, kad čionai lietuviai yra puikiai susiorganizavę: turi įvairių draugijų, kuopų ir kuopelių. Todėlei čion randasi geras skaičius gerai susipratusių lietuvių, ypač iš jaunuomenės. Gyvuoja keletas ideališkų draugijų, iš kurių pirmoj vietoj stovi dailės dr-ja "Aušrelė", kuri dar vos metus laiko pragyveno, bet jau daug darbo nuveikė: pastatė keletą puikių vakarėlių, iš ko žmonės gėrėjosi. Taipgi išleido vieną puikų dramatišką veikalėlį "Gyvenimo Verpete", kuris įvairiose lietuvių kolionijose buvo pastatytas scenoje ir žmonėms gerai patiko. "Aušrelės" choras dabar rengiasi per visą gavėnios laiką prie užbaigimo šio žiemos sezono. 28-tą bal. žada statyti veikalą "Gyvenimo Verpete", kuris atsibus Tukermann svetainėje, prie Armory Sq. Po to vėl smarkiai ruošiasi prie pastatymo operos "Birutės" ir "Faust.". Smarkiai lavinasi aušriečiai po vadovyste gerbiamo komp. M. Petrausko, L. Muz. Konservatorijos direktoriaus.

"Aušrelės" dr-ja per visą žiemą savo bute laikė vakarinę mokyklą lietuvių kalbos, kur visi buvo uždyką mokinami rašybos, aritmetikos ir skaitymo. Mokytojavo p-as Ant. Dabrila, kuris yra lankęs Lietuvoje ir Rusijoje augštesnes mokyklas.

"Aušrelės" dr-joje randasi inteligentiškos jaunuomenės, keletas moksleivių lankančių augštasias mokyklas ir šiaip jau prasilavinusio jaunimo. Šis jaunimas visuomet stengiasi darbuotis lietuvių labui, ypač jaunuomenės gerovei. Aušriečiai matydami lietuvių jaunimą kartais nieko neveikiant, o ypač traukiantis kur, jie visuomet stengiasi tą jaunimą atvest ant kelio doros ir parodyti jiems apšvietos ir pažangos kelią. Yra patartina musų lietuviams savo jaunas ir jaunus pratinti prie tokių draugijų, nes tik tuomet bus apsauga musų jaunimo nuo ištvirkimo, ir nereikalingo daužymosi po gatves ar džikininkų šokius.

Bal. 6 d. įvyko milžiniškas koncertas ant Mechanic's Hall, kurį parengė Mikas Petrauskas. Jame, apart komp. Petrausko dalyvavo V. Putvinskatė, J. Žuronas, Carl Webster ir Carl Lamson. Visas vakaras susidėjo iš dainų, muzikos. Visos dainos puikiai skambėjo, daugybė dalykų buvo iš įvairių operų. Publikos prisirinko apie 500. Daug buvo svetimtaučių. Šis koncertas gerai skambėjo vietos amerikonų spaudoje. Linksma girdėti, kuomet svetimtaučiai giria musų vakarus ir juose lankosi, bet kaip yra liudna kuomet musų žmonės niekina tokius vakarus. Štai musų klebonas kun. Jakaitis iš sakyklos savo parapijonams išdavė įsakymą, kad nei vienas, kuris tik lanko bažnčią, neitų į koncertą, nes, girdi, jį rengia laisvamaniai, bedieviai ir tt. Bet man rodos kad nesvarbu kas jį rengia: dailė vis ta pati ir jeigu ją gerai išpildo artistai, tai nesvarbu kas jie yra, "be dieviai" ar "katalikai". Mes žinome gerai, kad pas kulturingus žmones to nėra. Ir jie neskaito to už nuodemę ar netikumą ar dievotas ar nedievotas artistas lošia ar dainuoja. Bet pas musų klerikalus tai tankiai tas chamizmas apsireiškia. Kun. iš sakyklos įvairiai melavo, kad tik savo parapijonis nubaidžius nuo to koncerto. Žinoma, priežastis to viso tame, kad jis neprijaučia draugijai "Aušrelei" ir kartu M. Petrauskui, o tamsesni žmonelės nemato, duodasi mulkinti saviems carukams. Bloga yra, jeigu kitus mokindamas dorybės kunigas meluoja ir šmeižia nekaltus žmones. Butų daug geriau jeigu išnyktų tie negeistini apsireiškimai iš musų tarpo. Jie išnyks jeigu norėsime buti pažangiais. Broliai lietuviai, daugiau protaukime ir savo, o ne mulkintojų protu gyvenkime.

Meškutis.

NEW YORK, N. Y.
Pranešimas Liet. visuomenei.

Balandžio 10 d. atsibuvo Am. Liet. Tarybos suvažiavimas New Yorke. Apart kitų reikalų svarstyta Amerikos lietuvių seimo šaukimo klausimas. Apsvarsčius šį klausimą visapusiškai, vienbalsiai likos priimta sekanti rezoliucija:

Am. L. T. savo suvažiavime, 10d. bal. 1919, Biltmore viešbutyje, New Yorke, plačiai svarstė politiškojo seimo šaukimo klausimą ir vienbalsiai pripažino didžiausį reikalą išmintingai pavartoti visas galimas doras ir naudingas priemones Lietuvos neprigulmybei išgauti.

Kadangi visai neseniai buvo antrasis politiškas Am. lietuvių seimas,

Kadangi tokis seimas yra galingiausias mums prieinamas tautos valios išreiškimas;

Kadangi pertankiai jį vartojant neužtektinai dideliems tikslams jo vertė ir reikšmė gali sumažėti; kaip tat matoma iš nesenų prityrimų buvusių kitose tautose;

Kadangi viena kariaujančioji pusė gali arba pasisakyti musų neprigulmybės nepripažįstanti: arba dalį lietuvių apgyventos žemės priskirti prie svetimos viešpatijos.

Kadangi šitokiame pavojuje visugalingiausis tautos valios išreiškimui — seimas bus butinai reikalingas,

Kadangi mes negalime eikvoti savo jiegų pirm laiko.

Todel, Am. L. T. sutaria:

1. Laikyti savo jiegas prirengtas galinčiam iškilti minėtam pavojui.

2. Seimo šaukimą atidėti iki tam pavojui pasirodant, ir

3. Dabartinius tautos reikalus aprupinti kitomis musų galybėje esančiomis priemonėmis.

A. L. Tarybos Raštinė.

P. S. Didžiausis pavojus Lietuvai grėsia **dabar.** Sušaukus seimą butų galima pradėt konstruktyviškesnį ir produktyviškesnį darbą del Lietuvos.— **"S." Red.**

WORCESTER, MASS.
Brostvininkų melagystės.

Tulas "Darbininko" "žurnalistas" arba "vuodega", kaip jisai past save pavadino, rašydamas "Darb." apie Miko Petrausko čia buvusį koncertą, "dailiai" pamelavo ir apšmeižė Miką Petrauską. Turiu pridurti, kad koncertas nusisekė kuopuikiausiai, kaip galėjo ir tikėtis, nes Miką Petrauską jau visi žinome kaipo kompozitorių ir dainininką. Gi drauge su juo dalyvavo keletas kitų žymių artistų, kurie išpildė savo užduotį kuopuikiausiai. Žinoma, kad daug laiko ir vietos neužimti aš nerašysiu apie visus artistus ir visą programą, tą gal atliks kitas, aš tik norėjau atsakyti "Uodegai" už šmeižtus ir norėjau paklausti "Darbininko", kodel drįso talpinti tokias nesąmones, **o teisybei vietos neduoda?**

Viena, pameluota, kur pasakyta, žmonių atsilankė tik 50 ypatų. Netiesa! Žmonių buvo netoli 500. "Mažas" skirtumas, ar ne? Paskui mesta pasityčiojimas ant "Aušrelės" narių, kurie darbavosi ir rėmė gerb. Miko Petrausko koncertą, kaip tai garsinime ir pardavinėjime tikietų. Girdi: "Kai kur net su šluota tapo išvyti tikietų pardavinėtojai". Ir tas melas! Tai išgaivotas melas. Panašių komedijų visai neatsitiko!

Tas tiesa kad "Aušrelė" rėmė Miko Petrausko koncertą, nes kaipo dailės ir muzikos draugija laikė sau už priedermę remti tokį kulturos ir dailės darbą ir tuomi didžiuojasi, kad galėjo bent kiek pagelbėti. O brostvininkai drįso Miką Petrauską pašiepti, visai be jokios liogikos paminėdami jo išvaizdą, kas visai neturi nieko bendro su koncertu. Kas dar blogiausia, kad jie pasisako, kad jisai pats nebuvęs ir nematęs to koncerto, o tik remiasi ant kitų pasakojimų. "Gražu"?!... Bet aš netik kaltinu tą "Darb." "žurnalistą" kiek patį "Darbininką". Tasai "žurnalistas" gal ir nemoka nieko kito kaip melus rašyti, o gal jo tikra "profesija". Bet "Darb." gerai pažindamas gerb. M. Petrauską, gerai žinodamas jo nenuilstantį darbavimąsi pakėlimui Lietuvių Dailės ir Muzikos, gerai suprasdamas, kad jisai yra visuomenės gerbiamas kaipo lietuvių muzikos ir dainų tvėrėjas, — jau ne pirmu kartu drįso savo laikraščio špaltose talpinti tokią korespondenciją! Kame priežastis? Nejaugi "Darbininkas", daugiau bijojo nusidėti prieš tą savą "žurnalistą", "Uodegą", negu prieš teisybę ir visuomenę?

Vai jųs brostvininkai su savo sandarbininkais, liaukitės visuomenę mulkinę!

Kaukė.

HUDSON, MASS.
Lietuvių tarpe.

Čionai darbai sumažėjo, bet bedarbių mažai randasi. Yra privažiavusių iš kitų miestų lietuvių. Čionai lietuviai sugyvena gražiai ir daug turi įsigiję savo namus, nekurie ir kelis. Užlaiko kooperatyvišką valgomų daiktų krautuvę ir gerai stovi. Taipgi gerai remia Lawrenco streikierius. Štai per šią savaitę išsiuntė $105.00 su centais. Gerai daro, kad remia Lawrenco streikierius ir gelbsti jiems laimėt tą sunkią kovą už pagerinimą buvio. Bet daug lietuvių yra nesusipratusių. Pav. kada reikėjo pasirašinėt po Lietuvos laisvės peticija, tai svetimtaučiai rašos o musų broliai lietuviai atsisako pasirašyt. Sako: "Mes norim, kad Lietuvą valdytų rusų bolševikai." Tai jau už tokį pasakymą negalima pagirt. Paklausiau, kodėl nelaikot lietuviškų laikraščių kooperacijoje, tai sako: "Mes nenorim laikraščių laikyti nes žmonės nepageidauja, o antra, tai vienos partijos nepatinka, tai kitos". Bet kaip "Sandarą", tai reikalinga platint, kad kam ir nepatiktų, nes iš-kur gi žmonės gali kulturiškai pakilti, jeigu neskaitys rimtų laikraščių. Hudsono lietuviai, pasistengkit paplatint apšvietą tarp žmonių, o tada da geriau seksis ir kooperaciją vesti ir dar insigysit nuosavą duonkepyklą. Tik netingėkit skaityt kulturiškų laikraščių.

Mylintis Apšvietą.

TAMAQUA, PA.
Iš lietuvių judėjimo.

Iš šito miestelio beveik niekados nieko nematyti lietuvių laikraščiuose. Rodosi, kad čionai lietuviai negyventų arba jei gyvena, tai nieko neveiktų. Bet ištikro yra kitaip. Čionai lietuvių gyvena pusėtinas burelis, turime tris pašalpines dr-stės, dvi Sus. kuopas.

Čia turime ALTS. kuopą, kuri susitvėrė pernai rudenį ir šiandien skaito apie 40 narių. Kadangi prie šitos kuopos priguli didesnę pusė pažangesnių lietuvių, tad ateityje iš jos daug ko galima tikėties.

Taipgi nesenai čionai susitvėrė Lietuvių Neprigulmingas Kliubas, kuris žada dirbti kaip politikos taip ir apšvietos srityje. Čionai kad ir yra lietuvių skirtingomis nuomonėmis, bet visi sutikime gyvena ir vienas kitą nepravardžiuoja.

Tautiškuose lietuvių užmanymuose ir darbuose taipgi nepasiliekame paskutiniai: visur prisidedame pagal išgalę.

Kiek laiko atgal į čionai tulas kriaučius atnešė bolševizmo perus. Pasekmė buvo ta, kad du - trįs lietuviai apsirgo bolševizmo liga, bet kadangi epidemija toliaus nesiplatina, tad tikėtina, jogei su laiku ir tie patįs pasveiks.

Beje, ALTS. kuopa turėjo išrinkusi savo korespondentą, kuris laiks nuo laiko turėjo parašyti į organą iš kuopos veikimo, bet kadangi koresp. jau trįs mėnesiai neateina į kuopos susirinkimus, tad kuopa laikytame bal. mėn. susirinkime išrinko naują koresponlentą.

Nemunas.

LAWRENCE, MASS.
Streiko bėgis. — Dr. Mikolaitis gina streikierių teises.

Jau 3 mėnesiai kaip Lawrence streikuoja 25,000 audėjų, verpėjų ir kitų šakų darbininkų. Per tą laiką gatvėse matėsi visko: kraujo, verksmo, kudikių ir motinų dejavimo. Bet **kapitalistai** nenori išpildyt tokio mažo išnaudojamų darbininkų reikalavimo, kaip 48—54. Del to menko reikalavimo kapitalistai praliejo daug nekaltų darbininkų kraujo, bet tas kraujas yra šaukiantis atkeršyjimo.

Miestas paskendęs skolose, del to ir miesto valdžia susirupino ir šaukė gyventojus tvert komitetus, ieškot išėjimo. Į komisiją išrinktas gerb. Dr. Mikolaitis, kaipo lietuvis. Komisija lankėsi pas Mass. gubernatorių, kuris už kelių dienų prisiuntė "ištyrimų." komisiją.

Komisija atvažiavo bal. 14. Tukstančiai išbadėjusių moterų, kudikių, vyrų susirinko pas City Hall išgirst komisiją. Buvo daugybė raitos ir pėsčios policijos, bet tą dieną su streikieriais elgėsi žmoniškai, gi kitomis dienomis kapojo streikierius žvėriškai.

Lietuvių atstovas Dr. Mikolaitis minėtai komisijai pasakė:

"Vietinė spauda skelbė, kad Lawrence streikuoja tik 5.000 darbininkų, bet tas netiesa, tai yra kapitalistų melagystės. Aš kiekvieną dieną lankiau sergančias lietuvių, rusų, lenkų, italų šeimynas visame Lawrence ir žinau, kad striekuoja apie 20,000 darbininkų, o skėbauja tai gal apie 5,000. Dabar kunigų nuvaryti streiklaužiauja toki elementai, kurie niekuomet nedirbdavo. Tokių faktų yra daug. Neteisingai darbdaviai visaip kolioja reikalaujančius savo teisių darbininkus ir negerai elgiasi policija daužydama darbininkus. Aš pats jau keliems susiuviau žaizdas," — užbaigė Dr. Mikolaitis.

Bet manote, kad tą gerb. Dr. Mikolaičio kalbą patalpino kapitalistiški laikraščiai? Ne! Jie tik ištraukas padarė ir tai tokioje formoje, kad paslėpti teisybę. Pats Dr. Mikolaitis iš to pasipiktino. Garbės vertas Dr. Mikolaitis, kuris uždyką gydo streikierių šeimynas ir uztaria jieškierių šeimynas ir užtaria jieškančius teisybės darbininkus.

Kapitalistai su kunigų, bažnyčių, policijos ir kapitalistiškos spaudos pagelban bando streiką sulaužyti.

Dabar į Lawrencą atkreipta viso pasaulio darbininkų akys, del to išnaudotojai ir mėto milijonus, kad tik darbininkus pergalėjus. Prisigabeno daugybes padaužų - streiklaužių.

Taigi lietuviai, gelbėkite mus Lawrenco streikierius: mes laimėsime 48—54, — laimės visos Naujos Anglijos streikieriai. Neužmirškite mųs!

"Sandaros" reporteris,
Jonas Žukauskas.
101 Oak st.

SENIAUSIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS.

"Lietuvos" dienraščio bendrovė pradėjo kampaniją gauti daugiau skaitytojų "Lietuvai", ir išparduoti visus likusius šėrus (Treasury Stock). Mes norime "Sandaros" skaitytojams paaiškinti, delko naudinga buti "Lietuvos" šėrininku.

"Lietuva" yra seniausiu lietuvių laikraščiu Chicagoje ir ji lietuviams yra daug gero padariusi. Per dvidešimts šešis metus ji buvo leidžiama, kaipo savaitinis laikraštis ir tik apie pusmetį atgal, visuomenei pageidaujant ir reikalaujant, padarėme dienraščiu. Mes užsidėjome ant savęs didelę naštą. Vienok yra dedamos pastangos, kad "Lietuva" taptų pavyzdingiausiu laikraščiu. Mes tikime į savo pajiegas ir visuomenės paramą bei intelektuales mųs spėkas, kad tas tikrai mums pasiseks atsiekti.

Mes norime suteikti savo skaitytojams žingeidžiausių straipsnių atsakančių į kiekvieną klausimą, norime paduoti koteisingiausias žinias įvairiuose dalykuose.

Mes nuo senai miname takus lietuvystės pirmynžangas. Ir jau daug kas yra įvesta "Lietuvoje".

Pirmiausia — tai "Lietuvoje" telpanti piešiniai. Ant pirmo puslapio kartas nuo karto telpa originaliai paveikslai, kurie daug ko pasako, daug ko pamokina. Tai vis dienos klausimuose.

Paskui yra svarbu, kad skaitytojai butų linksmi. Todel talpinami juokai, pajuokimai, satyra. Juk negalima visuomet liudėti ir giesmes giedoti.

Daugelis skaitytojų perkasi kopijas ar iš pačios administracijos, ar nuo agentų, bet kur kas skaitytojams yra parankiau, jei skaitytojas užsiprenumeruoja. Nuolatinis skaitytojas atlieka du dalyku: pirmiausiai jis užtikrintas, kad gaus kiekvieną numerį ir tai pigiau. Antra gi užtikrinta administracija kiek jai spausdinti. O tas prie dabartinio brangumo popieros dikčiai reiškia.

Daleiskime, skaitytojas kasdien seka kokį nors jam žingeidų straipsnį. Pasitaiko, kad vieną dieną negali nusipirkti, visi numeriai išparduoti. Tuo met jau persitraukia skaitymas, persitraukia mintis.

Vėl kitas skaitytojas seka kokiame nors klausime žinias. Na ir negauna kurį nors numerį, o jame kaip tik pasitaiko svarbios žinios. Tuomet toks skaitytojas nustoja gerų žinių ir paskui jau nesupranta vėliasnių.

Bet kuris iš dienos dienon skaito dienraštį, kurį kasdien gauna, tas daug žino, tas yra apsišvietęs žmogus.

Jeigu Jųs dar nėsate "Lietuvos" skaitytoju arba šėrininku, tai privalote tuojaus tapti. Nedideli tai pinigai, bet parankumo ir apšvietos bei žinių apturėsite daugybę.

Ant galo leiskite paklausti, ar svetimtaučiai apseina be dienraščių? Ne, jie neapseina. Jie perka tankiausiai du kartu į dieną — rytmetyje ir vakare; užtai jie apšviesti, jų reiktalai gerai pastatyti. Lietuviai mažiau skaito, užtai mažiau apšviesti ir didesnį skurdą kenčia. Tai faktai.

Mes prašome "Sandaros" skaitytojų išreikšti tą, ką pageidaujate, kad "Lietuvos" dienraštyj butų rašoma. Dienraštis turi buti žmonių tarnu. Dienraštis "Lietuva" turi buti tuomi, kuom žmonės nori kad jis butų. Taipgi prašome pasidarbuoti gaunant skaitytojus ir perkant šėrų, kiekvienas šėras 10 dol. Prenumeratos kaina metams 5.00, pusei metų $3.00. Ant pareikalavimo kopiją siunčiame dykai. Kreipkitės į "Lietuvą", 3253 S. Morgan st., Chicago, Ill.

Vigantas.

Vokiečiai Lietuvoj

Užėmus vokiečiams Lietuvą, vietiniai gyventojai tą faktą sutiko gan ramiai, tikėdamiesi, kad nuo tos valandos užsibaigė Lietuvoje rusų jungas. Lietuviai manė, kad vokiečiai, kaipo kulturingesnė už rusus tauta, nevartos tokių priemonių, kokių griebėsi rusai ištautinimui ir išnaudojimui krašto. Bet pirmutiniai vokiečių žingsniai Lietuvoje paro dė, kad jų kultura yra tiktai paviršutinė kad jie supratimo neturi apie paprastą mandagumą, teisingumą ir t. t.

Pirmieji vokiečių žingsniai Lietuvoje parodė, kad iš jų nėra ko gero laukti.

Buvo sudaryta kariškoji administracija, visa Lietuva buvo sudalinta į kreisus, t. y. apskričius, kas vienas apskritys į atus, o atai į storastystes. Viršuje tų administartivinių vienatų buvo pastatyti aficierai, daugiausiai beširdžiai - augštanosiai, kurie žiurėjo ir elgėsi su vietiniais gyventojais, kaip su kokiais gyvuliais. Tik storastos buvo skiriami iš tų pačių gyventojų.

Sutvarkę tokiu budu administraciją, visoje Lietuvoje vokiečiai įvedė geležinę discipliną: visiems gyventojams išdavė tam tikrus savo pasus (už užmokesnį) su fotografijomis ir piršto antspauda; užgynė važinėjimą iš vieno apskričio (kreiso) kitan be raštiško leidimo kreiso viršininko (kreishauptmano); užgynė pardavinėti gyvulius, maistą, žemes; surašė visus javus, gyvulius netgi vištas; gyventojus apdėjo mokesčiais nuo galvos (kopsteur), pradedant nuo 6 markių per pusmetį iki kelių šimtų markių. Miestų gyventojai buvo apdėti ir kitais mokesčiais, kaip tai mokesčiu nuo pelno. Geležinkelių taryfą, krasos įplaukimus, stempelines rinkliavas pekėlė daugiaus negu 6-10 sykių, sulyginant su rusų valdžia.

Prasidėjo periodiškos ir sistematiškos rekvizicijos gyvulių, javų ir abelnai valgomųjų daiktų. Už rekvizuotus daiktus buvo mokama viena dešimta dalis rinkos kainos. Gyventojai turėjo nešti vokiečiams kasdieną pieną sulyg skaičiaus karvių ir kas sąvaitę kiaušinius nuo kasvienos vištos, neatsižvelgiant į tai, ar karvė duoda pieno ir ar višta deda kiaušinius.

Už neišpildymą kokio nors vokiečių reikalavimo gyventojai buvo aštriai baudžiami mušimais, štropais, kalėjimu.

Ačiu neužtektinam susipratimui pačių žmonių, jie dažnai užrodidavo vienas ant kito apie paslėptą maistą (tuom ypač atsižymėjo žydai). Tokiuose atsitikimuose atjoję žandarai darė kratas ir nesirinko priemonių savo darbe: mušė žmones, netgi moteris kratė plėšė. Atradę, duokim, auksinius pinigus, mainė juos ant popierinių rublį už rublį, o kaikada ir visai nieko už juos nedavė.

Žiaurumas vokiečių žandarų davedė iki to, kad ramus žmones vienviai sodiečiai pradėjo juos šaudyti: važiuojant ar jojant žandarams per mišką keliu, jie dažnai budavo nušauti. Todėl vokiečiai davė įsakymą, kad visi miškai per 6 sieksnius į abi pusi nuo kelio bus iškirsti.

Buvo toks faktas, apie Anykščius (Kauno gub.). Vienas vokiečių žandaras labai atsižymėjo savo aršumu: kratė sodiečių trobėsius ir vis jieškodamas lašinių (Speck) ir suradęs siųsdavo juos savo "Vaterlandan". Jei gi nerasdavo baisiai apseidavo su šeimyninkais: mušdavo nagaika ir šautuvo priklodu (kolba), ketindavo nušauti ir įvairiais budais baugindavo kol šeimyninkė nors iš kaimynų gavus atnešdavo jam keletą svarų to nelaimingo "Špeko".

Ant tiek tas špeksnukis įkirėjo sodiečiams, kad vieną gražią dieną jis pražuvo. Visos pastangos jo draugų surasti jį nuėjo ant niekų. Praėjo žiema, prasidėjo pavasarys. Nutirpo ledai ant ežero. Jodami krantu žandarai pamatė kįšo išpo vandens vokiečio pilvas. Ištraukė ir pažino savo pražuvusį draugą, bet kaip nusistebėjo pamatę, kad iš burnos lavono kįšo didžiausias lašinių gabalas. Mat nuskriaustieji sodiečiai pagavę špeksnukį, pribruko pilną burną lašinių, kad jis ne bliautų, ir įbrukė eketėn po ledu.

Žinomas dalykas, nemalonumų buvo daug aplinkiniems gyventojams, bet visgi kaltojo nesurado.

Ypatingą domą vokiečiai atkreipė į Lietuvos miškusgirias, kurių, kaip žinoma, buvo daugybė — vis-viena ar tai privatiški ar valdiški. Geriausius miškus vokiečiai iškirto ir išvežė. Kad jiems but lengviaus tą atlikti, vokiečiai pervedė siaurus geležinkelius (vagonetkas) miškų gilumon, pastatė tartokus.

Vietinius gyventojus varu varė prie darbo miškų kirstų, mokėdami už tai labai mažai. Tokiu budu iškirto maž-daug visas didesnes girias, supjovė ant tartokų lentomis ar kitaip ir išgabeno Vokietijon. Vienaame vokiečių laikraštyje buvo pasakyta, kad vienų miškų iš Lietuvos vokiečiai išgabeno ant 26 milijonų markių.

Apart išvežimo iš Lietuvos maisto, gyvulių ir miškų, vokiečiai daug blėdies pridarė įvairiais kitokiais budais. Taip, jie nuplėšė nuo bažnyčių (Vilniaus katedros ir kitų) varinius stogus ir apdengė jas smaluotu popieriu; nuėmė nuo bokštų paliktus rusų kariuomenės varpus, kurių parapijonai nesuspėjo sukavoti; išplėšė dargi vargonų dudas (Vilniaus katedroje), pakinklus, vilnonius daiktus, surekvizavo namų darbo drobes ir kitus audeklus ir t ir tt. —Viso išrokuoti nėra galima.

Sunkenybę tų visų rekvizicijų dar labai padidino nesąžiniškumas vokiečių valdininkų Lietuvoje, kas vienas iš kurių skubinosi padaryti sau kapitalą. Pavyzdžiui surekvizavus grudus veždami išmezdavo maišus iš vagonų ir surinkę juos parduodavo perkupčiams, (dažniausia žydams), o iš žmonių dar rei kalaudavo pridėt nes esą ne pilną mierą davę. Už surekvizuotus rugius vokiečiai mokėjo duokim po 5 rublius, o svaras duonos miestuose sulyg kortelių (čekių, arba kuponų) kainuodavo 20-30 kap., bet tą duoną retas galėjo valgyti, o kas norėjo gauti geros duonos, kuri par sidavinėjo dar-gi be kortelių, turėjo mokėti už svarą po 1 rublį (maž-daug). Iš to aišku, kad surekvizuoti pigiomis kainomis rugiai patekdavo į perkupčių rankas, kurie ėmė po 1 rublį už svarą duonos, o kuponinė duona buvo tyčia kepama tokia, kad jos negalima butų valgyti. Tas pat buvo ir su cukrumi: skiriamas kokiam nors miestui cukrus nebuvo dalinamas gyventojams (Vilniuje), bet patekdavo į rankas perkupčių (žydų), kurie vietoje 1½ markės už svarą, imdavo po 8—15 mar.

Už surekviziuotus daiktus nevisados gyventojai gaudavo kvitancijas, už duotas kvitancijas ne visados buvo išmokami pinigai. Atsitikdavo taip, kad amto viršininkas (kreisant) liepdavo ateiti su kvitancijomis buk tai pinigų atsiimti, bet atėmęs kvitancijas arba išduodavo vieną dešimtą dalį pinigų, arba visai nieko neduodavo (taip buvo Viešintų kreisante).

(Bus daugiau).

"Rami Biznio Propozicija"

JŲS girdėjote žmones taip sakant: "Amerikos visuomenė pailso nuo patriotizmo dabar kuomet karė pasibaigė. Į juos gal paveikti tik rami biznio propozicija".

Ar Jųs tam tikite? Ar Jųs manote kad Amerikos žmonės pirks šią Laisvės Paskolą tik del to kad iš to yra geras pelnas?

Šešėsdešimts-penki tukstančiai Amerikonų nuvyko Francijon ir "investijo" viską į Laisvę ir tapo užmušti kol apsireiškė jų "dividendas".

TAI buvo "rami biznio propozicija".

Kiti du milionai Amerikonų taipgi nuvyko Francijon ir siekia prie tokio "įvestmento". Ir jie žinojo, kad jie nenukirps kupono.

TAI buvo "rami biznio propozicija".

Kita trisdešimts milijonų Amerikonų čia namie turėjo "investmentą" tame — taupė ir pusantrų metų ekonomiškai gyveno, kad atsiekti tai.

TAI buvo "rami biznio propozicija".

Taip, mes turime užbaigti darbą. Ir mes vis esame Amerikonai. Jųs manote, kad mes tai nedarysime pagal senovišką Amerikonų madą?

Vienintėlis "šaltas kraujas" apie kurį mes rupinamės tai kraujas Amerikos kareivių, liejamas Francijos karės laukuose. Mes žiurėsime, kad tas kraujas nebutų dykai pralietas.

Ir vienatinė "biznio propozicija", kad darbas butų pilnai užbaigtas su Amerikos pinigais ir energija.

Tai gali buti "rami biznio propozicija".

Tuli žmonės tai vadina patriotizmu.

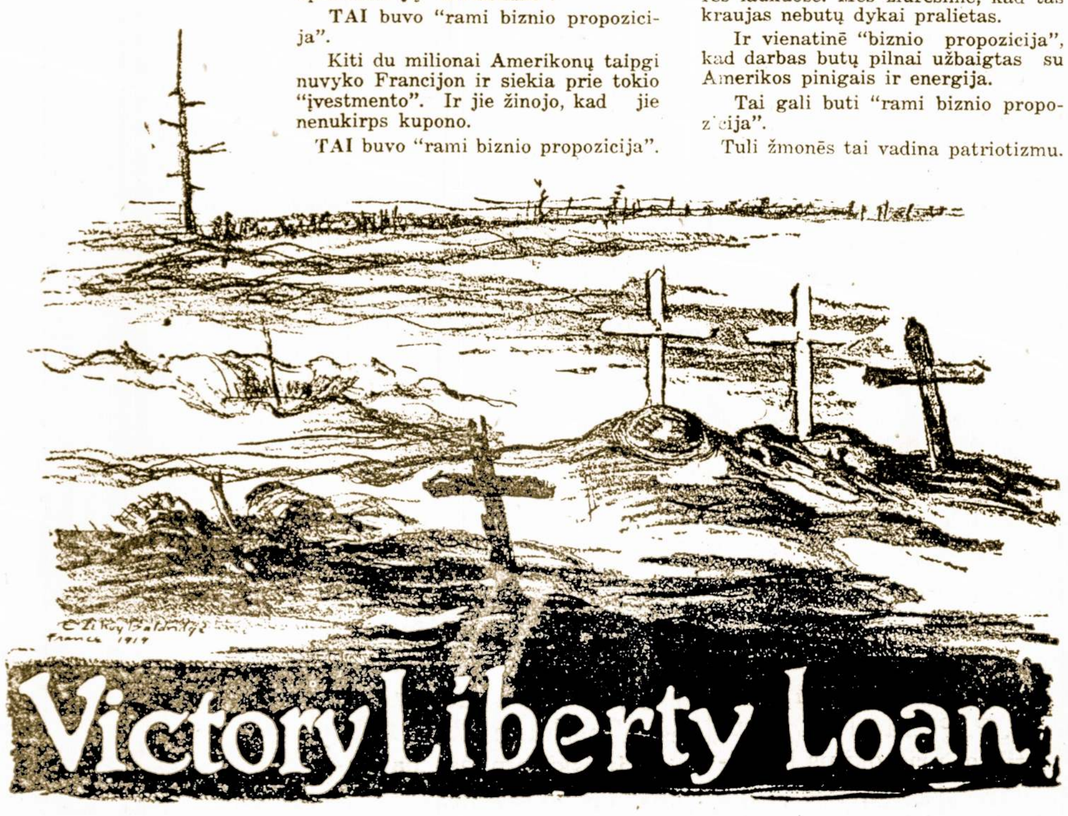

Kiekvienoje bankoje — "cash" ar išmokėjimais.

Naujosios Anglijos Laisvės Paskolos Komitetas.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasilieka kaip buvo ir bus posenovei 8-iu puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui musų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.

Kaina metams —$2.. Pusei— $1. Pažiurėjimui num. dovanai.

"DIRVA"

2004 St. Clair av. Cleveland, O.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st., Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.

344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausio "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,

K. Plioplis, A. Samokaitis sav.

278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius **barberius**, pridaboju švarą, **skutame ir kerpame visokiomis madomis** — kaip kas nori.

Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

VIENINTĖLIS LAWRENCE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužus vyrams ir moterims iš gerų audeklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale užeikite ir persitikrinkite o visuomet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,

42½ Haverhill st.,

Lawrence, Mass.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUSKAS

Aptiekorius ir Savininkas

226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.

Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas;

Nuo 9 rito iki 5 po pietu

Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.

Nedeliomis iki 4 po piečtu.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašalina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir $1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS

P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Vietos žinios.

Parašų po peticijomis del Lietuvos laisvės Bostone surinkta apie 60,000. Sekančiame "Sandaros" numeryje tilps atskaita ir platesnis aprašymas.

Telefonistės dalinai laimėjo. Visą savaitę iki bal. 21 d. Bostonas su apielinkėmis buvo "apmiręs", nes telefonistės streikavo. Jos ir skebus smarkiai atakavo, kuriuos kompanijos visokiais apskelbimais sutraukdavo, kad sulaužyti streiką. Telefonistės pirmiaus buvo labai išnaudojamos. Dabar laimėjo algos pakėlimą (gauna $19.00 savaitėje) ir tulus pagerinimus. Susitaikymu ne visos patenkintos — yra norinčių pilnesnių laimėjimų. Kompanijos rengiasi pakelt mokestį už telefonų vartojimą.

Po mitingui muštynės.

Pereitą nedėldienį bal. 20 d. atsibuvo "Šv. Petro ir Povylo dr-jos" susirinkimas. Pirmininkaujant p. A. Komičiui, buvo svarstoma daug dalykų. Buvo skaitomas laiškas nuo Simano Daukanto Lietuvių Mokyklos. Nariai vienbalsiai priėmė raportą, paskui išrinko tuos pačius atstovus ir ant toliaus darbuotis toje draugijoje. Atstovais yra: J. Adomavičius, V. Mickevičius ir D. Šapalis.

Buvo skaitytas laiškas nuo kun. Urbanavičiaus, kuriame prašo pinigų vaikų vasarinei mokyklai. Kadangi iš laiško nebuvo galima suprast kokiaik mokyklai, tai kilo visoki spėliojimai. P-as P. Bolys patėmijo, kad čia tveriasi nauja dr-ja, grynai partyviška ir kaipo tokiai, šv. Petro ir Povylo drja negali pritart. Po tam Pranaitis ir Virakas kalba taip-pat. Žinomas katalikų veikėjas Jonas Adomavičius kritikavo mokyklos griovėjus, o "Darbininką" išvadino šlamštu.

Išėjus gatvėn p. L. Svagždys, buvusis Francijoje kareivis susiginčijo del mitingo su Paulium Mikalausku, brostvų pardavinėtoju. Mikalauskas žodžiais įžeidė p. Švagždį. Švagždys apsigynimui pavartojo kumštį ir p. Mikalauską partrenkė gatvėn ir "apšventino", kaip pasakoja mačiusieji. Kuomet žmonės skyrė "faitorius", vaikai draudė nuo skyrimo sakydami: "Papa, neskyrkite, mums gražu kaip jie mušasi"... Narys.

"Gabijos" repeticijos bus ketverge, bal. 24 d., 7:30 v. v. Liet. Svet. Ateikite visi, nes pradedama mokintis "Vestuves".

Liet. Jaun. Ratelis rengia puikius šokius subatoje, bal. 26 d., Lietuvių svet., So. Bostone. Bus puiki orchestra. Kviečiam visus. K—tas.

Jonas Kerdiejus, žinomas lietuvių laikraščių bendradarbis ir Amerikos armijos seržantas jau atsitarnavo kariuomenėje ir iš So. Carolina sugryžo į Bostoną. Reikia tikėti, kad budamas arčiau lietuvių gerb. Kerdiejus vėl aktyviu darbu prisidės prie musų visuomeninio veikimo.

"Sand." red. K. Norkus tik ką gavo laišką nuo savo brolio iš Lietuvos. Sekančiame "Sandaros" numeryje tilps.

K. Demikis rašo iš Francijos, kad jis buvo 42 dienas po kanuolių šuviais ir liko sveikutėlis. Dabar dirba prie gelžkelio netoli Verduno. Sveikina pažystamus. Jo adresas: K. Demikis, Co. A. 36 Pionees Inf. A. E. F.

Jonas Velička, užbaigusis chorvedžio skyrių Liet. Muzikos Konservatorijoje, žinomas tenoras ir artistas iš Bostono išvažiavo į Brooklyn, N. Y., kur jis pakviestas vadovauti "Aido" chorui.

Iš Lietuvių Orchestros.

Neseniai So. Bostone "Gabijos" buvo sutverta Lietuvių orchestra. Per kelias pirmutines praktikas po vadovyste p. Longino Boonio, pas visus buvo geras upas, dirbti mokintis iki tol, iki ne bus didžiausia ir geriausia lietuvių orchestra S. Bostone. Kas įdomu, kad netik vyrai perkasi gerus ir brangius instrumentus, bet ir musų mergaitės sako: "Ir mes nepasiliksime, o griežšime kartu su vyrais". Tai maloni naujiena.

Orchestroje turime jau skaitlingą burelį kurie mokinas muzikos, bet tai dar nevisi, dar daug yra neprisidėjusių, o turinti gerus gabumus. Taigi kviečiame visus, kurie tik mylite muziką, kad atsilankytumete į musų praktikus kiekvieną utarninką, kaip 7:30 vai. v. Lietuvių Svet. So. Bostone. Ateikite ir pamatykite, kaip mes visi linksmai mokinamės muzikos. **P. Zokaitis.**

"Gabija" statys operą "Vestuves" 7 d. birželio, 1919, Dudley Opera House. Meldžiame kitų dr-jų tą dieną nieko nerengti. **Sp. Kom.**

Žuvo lietuvis.

Bal. 18 d., apie 11 val. p. p. Reedvill karų dirbtuvėje nupuolė laike darbo nuo kopėčių ir mirtinai susižeidė **Fr. Puodelis,** 42 m. amž. paeinantis iš Kauno gub. Nuvežtas į ligonbutį už 3 val. mirė. Jis gyveno 25 Old Harbor st. So. Bostone. Paliko nuliudime moterį, dvi dukteris ir sun[illegible]. Priklausė prie kelių lietuviškų dr-jų.

M. Paltanavičius, "Am. Liet." leidėjas iš Worcester, Mass ir fotografas **B. Valaitis** iš Providence, R. I. lankėsi "Sandaroje".

Apie Simano Daukanto Vardo Mokyklos griovimą.

(Užbaiga).

Čia panelė paraudonavus atsisėdo, o p. Galiniui užbaigus savo kalbą dalykai ėjo jau ramiai. Tačiaus, nors slaptai išsirinkus valdybą nedarė kliučių, nors dalyvavo visuose klausimuose bendrai, bet iš jųjų suniurusių veidų, iš jų nuleistų nosių ir iš jųjų į žemę įstigusių akių išrodė, jogei jie ardymo darbą varys toliaus. Tuojaus pamatysime. Gal kas pasakys, kad jiems niekas negali užimti tverti naują draugiją? Taip, bet jie kalba apie seną valdybą. Tei sybė, jie nemini tos mokyklos vardo, — jiems tas neapeina, bet už tai jie tankiai mini apie tuos du šimtu doliarių, prie kurių surinkimo jie nepridėjo nei vieno piršto. Tai-gi čia aišku, kad tai eina apie seną Simano Daukanto mokyklą. Arba geriau sakant, apie tos drjos pinigus. Tuo tikslu jie atakuoja per "Darb." Simono Daukanto Liet. Mokyklos valdybą, kad padarius tarpe S. Bostono dr-jų atstovų neužsitikėjimą. Ar jie tą atsieks, neužilgo pamatysim.

Kad tą atsiekti, jie griebėsi visokių priemonių, nežiurint kokios nešvarios butų. Jie "Darbininke" rašo kiekvienam jo num. cielas špaltas neteisybių, iškraipymų, melų! Štai čia keli pavyzdžiai: Pirma, jie begėdiškai meluoja sakydami, jog jų slaptą susirinkimą sušaukė Sim. Dauk. Mokyklos Valdyba. Antras ardytojų didelis melas tame, kada jie sako, buk į jų tą susirinkimą atėjo 19 įgaliotinių, o 9 neatėjo. Kada tuo tarpu iš visų tų dr-jų, iš kurių susidaro Simano Daukanto Mokykla ir kurios prisidėjo pinigiška parama, į jų susirinkimą neatėjo 22, o atėjo tik 8 įgaliotiniai. Kiti visi jų atstovai tai buvo nuo vyčių jaunikaičiai ir šiaip kuopelių, kurios jokiu budu prie mokyklos ne prisidėjo ir pagal įgaliotinių nutarimo, kaipo neprisidėjusios su pinigiška parama, niekad neturėjo sprendžiamojo balso.

Taigi, kaip matote, mieli broliai ir sesers, tas gražus bendras darbas, kuris pereitą vasarą taip gražiai, taip pasekmingai buvo varomas, dabar kelių susitarusių samozvancų jau yra ardomas. Ar jiems pasiseks suardyt, tas prigulės nuo draugijų ir nuo So. Bostono ir Bostono lietuvių. Valdyba dės visas pastangas, kad ardytojų žygius atrėmus ir mokyklą palaikius.

Dabar bus neprošalį pažiurėti, kaip ta samozvancų valdyba susideda: Pirmininkas p. P. Petrauskas, kuris yra tiktai prilypkinis įgaliotinis, ir kuriam draugijų įgaliotiniai nepripažyta įgaliotino tesės, nes jis yra ketvirtas įgaliotinis nuo šv. Kazimiero R. K. Dr-stės. Kiti trys yra tos dr-jos reguliariai išrinkti.

Vice-pirm., buvo išrinktas p. Vladas Mickevičius, kurį jie buvo prisivilioję, bet kuris pamatęs jų juodą darbą su pasipiktinimu pametė ir grįžo prie S. D. Mokyklos.

Prot. rašt. p. K. Junevičius, kuris neatstovauja jokios dr-jos. Jis buvo atėjęs tiktai kaipo svečias, bet nesirandant kito, kuris galėtų užimti raštininko vietą, paėmė pašalinį už prot. rašt.

Iždininkas p. Mikalauckas, kuris pernai buvo priešingas prisidėti prie mokyklos ir nors buvo išrinktas atstovu, niekad nelankė susirinkimų ir aiškinosi, jog jis savo vaikų į lietuvišką mokyklą neleidžia.

Na, ir šitie žmonės sako atsikreips į visas S. Bostono dr-jas. Vyručiai, aš jums pakuždėsiu štai ką: Jei jųs tveriate siaurą partijinę mokyklėlę, tai bus bergždžias darbas prie atžagareiviškai-partijinės įstaigos šaukt visas draugijas.

Visoms draugijoms ir mokyklos rėmėjams pranešu, kad pas Simano Daukanto Liet. Mokyklos iždininką dabar yra $170.00 pinigų ir krautuvninko pono J. Tuinilos paaukautas auksinis branzalietas. Visas turtas bus sunaudotas tam tikslui kuriam buvo aukauta ir kuo teisingiausia. Neklausykit purvintojų, kurie kiekvienam "Darbininko" numeryj šmeižia žmones, ardo prakilnų darbą ir viską aklai tempia ant partijinio kurpalio. **St. Norkunas.**

P. S. Pereitame "Sandaros" numeryje, kur suminėta "Draugija Lietuvos Dukterų", turi buti "Draugija Lietuvos Dukterų Po Globa Motinos Švenčiausios".

Nuo šv. Jono Draugijos slaptame susirinkime dalyvavo du atstovai, o trečias t. y. ponas Galinis, netik nedalyvavo, bet buvo ir yra labai priešingas mokyklos griovėjams.

Savo raštu nemanau užgauti tų draugijų, kurių atstovai slaptame susirinkime dalyvavo, bet tik pažymiu faktus. — **S. N.**

Gerb. G. Stukas, lietuvis fotografistas iš So. Bostono paaukojo Sandarai "Ateities" bendrovės šėrą $10.00 vertės. Garbė tėvynainiams, kurie prisideda prie musų organizacijos sustiprinimo.

Didžiausį Balių su lietuviškais šokiais ir užkandžiais rengia ALTS. 7 kp. pėtnyčioje, gegužės (May) 9 d. 7:30 v. v. Lietuvių Svetainėje So. Bostone. Griežš puikiausia orchestra ir dalyvaus jaunimas iš visų apielinkių. Visi atsilankykite, nes tai paskutinis toks linksmas ir iškilmingas parengimas šiame sezone.

— **Rengėjai.**

Lietuvių Svetainėje bus:

Bal. 25 d. Kepurių balius.

Bal. 26 d. L. Jaun. Ratelio šokiai.

Bal. 27 d. Kriaučių Unijos prakalbos.

Bal. 27 d. S. L. Šv. Kazimiero Dr-jos susirinkimas.

Bal. 28 d. anglų susirink.

Gegužės 1 d. LSS. 60 kp. prakalbos. **P. Bolys.**

ŠIS-TAS.

Prie 57 kp. Naugatuck, Conn. prisirašė naujas narys: Vladas Saniunas.

Prie 10 kp. New Haven, Conn. prisirašė naujas narys, Kazys Balčiunas.

Montellos ALTS. 24 kuopa rengia puikiausį koncertą su balium Liet. Tautiškame Name. Griežš puiki orchestra. Kviečiamas Montellos, Bostono ir kitų miestų jaunimas. **Rengėjai.**

Kun. Daugis per velykas laike pamokslo, Montello, Mass. savo parapijonus išvadino šiaudiniais katalikais ir pareikalavo, kad vardan velykinės tie "šiaudiniai katalikai" jam sudėtų $600.00 ekstra vardan Kristaus prisikėlimo. Sakoma, kad ištiesų esama "šiaudinių katalikų", nes ir tokiu budu iš jų gerokai iškuliama.

ŽITOMIRAS UKRAINIEČIŲ RANKOSE.

Bolševikai nusilenkė prieš ukrainiečius.

Generolo Petliuros vedama ukrainiečių kariuomenė privertė pirmąją bolševikų armiją nusiginkluoti. Ukrainiečiams tapo perduota 35 kanuolės, 200 kulkasvaidžių ir 20,000 šautuvų. Ukrainiečių armija vėl užėmė Žitomirą ir Proskurovą.

LIEPOJUJE VOKIEČIAI.

Latvių miestas Liepojus tapo užimtas vokiečių armija. Padaryta daug areštų.

Liberty Bondsus prijima už pilnus $50 dolerių.

L. A. B-vės atstovas,
P. Bartkevičia,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

PUIKI VAKARIENĖ!

Puikią vakarienę su programu rengia LTKB. Choras nedėlioje, balandžio 27 d., 1919 2 v. p. p. bažnytinėje salėje, 428 W. Broadway, S. Bostone. Įžanga vyrams $1., moterims 75 c. Kviečiami visi. **Rengėjai.**

VAINIKŲ BALIUS!

SU DOVANOMIS

L. M. P. S. 13 kp. rengia labai žymų balių

Petnyčioj, 25 Balandžio-April, 1919m.

Lietuvių Salėj,

Kamp. E ir Silver sts., So. Boston, Mass.

Pradžia 7:30 val. vak.

Gerbiamoji Visuomenė:

Kadangi 25 Balandžio bus valstijos šventė del sugrįžusių kareivių iš Francuzijos, tad visos dirbtuvės nedirbs.

Todel ir męs darbininkai padarykime sau šventę. L. M. P. S. 13 kp. parengia linksmiausį balių. **Bus geri muzikantai. Taipgi bus duodamos dovanos už gražiausius vainikus.**

VISĄ PELNĄ NUO TO BALIAUS SKIRIAM LAWRENCO STREIKIERIAMS.

Todėl, kurie prijaučiat savo draugams darbininkams malonėkit atsilankyt. **Įžanga: Moterisms 25 c. Vyrams 50 c.** Su pagarba **Komitetas.**